

Tečaj XXXVI.

Lipanj 1912

Broj 6.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izдаје

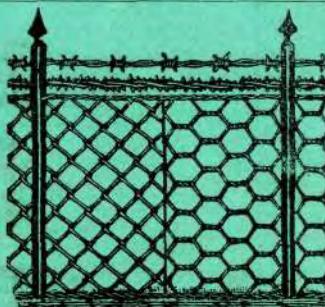
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Уређује
BOGORSLAV KOSOVIĆ

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1912.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Ilustrovani cjenik
br. 225. badava i
franco!

Ograde iz žice

za vrtove, kuće, zvjerinjake, fasanerije itd.

Dvije tvornice, najizdašniji uspjeh.

Alpenländische Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch Söhne, Klagenfurt (poštanski pretinac 286) i Graz Göstingermaut i Wien IV./1. Pressgasse 29.

Honoriranje članaka.

Za članke (rasprave) i ine sastavke (vijesti i crtice) u Šumar. listu i Lug. vjestniku, plaća se u ime honorara po jednoj stranici:

- za izvorne sastavke 50 K;
- za prevode 35 K; i
- za prepisane stvari 20 K.

Povrh toga će se za one članke, koji su od osobite vrijednosti, u koje je sastavljač morao uložiti puno truda, te koji su u strukovnom i jezičnom pogledu tako dotjerani, da ih ne treba ništa, ili veoma malo ispravljati, — na predlog urednika društvenoga časopisa po društvenom upravljućem odboru dopitati još posebna nagrada.

SADRŽAJ.

Strana

Gospodarska osnova za šumu z. z Draganić. Piše Mirko Puk, kr. žup. šum. nadzornik (Nastavak)	201—218
Trgovačke uzance (uvjeti) koje vrijede na bečkoj burzi za trgovinu sa svim vrstima drva. Valjaju od 1. travnja 1911. (Svršetak)	218—237
Stručna kritika i osobnosti. Piše B. Kosović	237—240
Osobne vijesti: Odlikovanje. — Imenovanja i premještenja. — † Mihajlo Brateljević	241
Nove knjige	241
Društvene vijesti: Izkaz uplaćene članarine	241—243
Dopisi urebničtva	243
Oglasli	243—244

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. list« K 4 u ime pretplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« стоји 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Gospodarska osnova za šumu z. z. Draganić.

Piše Mirko Puk, kr. žup. šum. nadzornik.

(Nastavak.)

Pošto sam u 10. i 12. broju „Šumarskog lista“ od prošle godine svestrano i na sve moguće načine sa financijalnog stanovišta rasvjetlio neopravdanost i neprovedivost redovitoga prebirnoga sijeka u draganičkoj šumi po „zasebnom gospodarenju“ od g. Dojkovića, preostaje mi sada, da raspravim pitanje, da li je redoviti prebirni sijek opravdan obzirom na gospodarstvene prilike i gospodarstvenu potrebu ovlaštenika, radi čega je navedno g. uredjivač taj način gospodarenja odobravao.

U tom smijeru mogu biti posvema kratak.

Težište svih gospodarstvenih potreba i zahtjeva zem. zajednice Draganić leži u potrebi paše, žirovine, vinogradarskog kolja te gradjevnog i ogrjevnog drvlja. A jeli se predloženim prebirnim sijekom (po uzoru uredjivača) udovoljuje, odnosno može udovoljiti tim zahtjevima? Ja sam u zadnjem broju »Šumarskog Lista« od prošle godine pod točkom o) na strani 457.—464. jasno i nedvoumno dokazao, da se tim zahtjevima ne može udovoljiti, jer će se ili mimo ustanova § 10. šum. zakona i § 1. zakona od 26. III. 1894. ob uredjenju stručne uprave i šumskog gospodarenja u šumah stojećih pod osobitim javnim nadzorom, kano i § 20. k tomu zakonu izdane provedbene naredbe od 23. IV. 1903. broj 23.152 i napokon § 20. priloga

C k § 29. iste naredbe za sastavak gospodarstvenih osnova morati u branjevinah uživati paša, ili će se pako, ako se izvršivanje paše uz istodobno poštivanje šumskoga i drugih zakona te postojećih propisa hoće omogućiti, morati izsječena mjesta (šumski vrtići) ogradjivati ogradama, a to će stajati zemljištu zajednicu ogromnu svotu, koja glasom mog obračuna u prošlogodišnjem „Šumarskom Listu“ od mjeseca prosinca na strani 462. i 463. iznosi bez vrijednosti ogradnog materijala, o kojem sam predpostavio, da će ga se badava iz šume dobivati, u gotovom novcu bez kamata **10,301.928 K.** Ovakovu ogromnu svotu z. z. Draganić nije kadra plaćati, pa da i svu svoju šumu na jedanput proda i sav novac na ogradjivanje upotrijebi, pošto šuma zem. zajednice Draganić glasom moje procjene vrijedi samo oko 7.25 milijuna kruna. Nu uzmimo da bi upitnu svotu za ogradjivanje z. z. Draganić i bila kadra namaknuti, te da bi ju bila voljna i plaćati, premda niti pašnjak skupa sa žumom ne vrijedi toliki novac, to bi u namicanju ogradnog materijala (trnja i kolja) nastala nova nesavladiva poteškoća.

U „Šumarskom Listu“ od mjeseca prosinca pr. god. na strani 468. izračunao sam, da bi za ogradjivanje tečajem svih ophodnjica, dakle kroz 88 godina trebalo 12,303.360 kola trnja (à 2 pr. m) te 230,688.000 komada kolja. Ovu ogromnu masu trnja i kolja morala bi z. zaj. ili izvana nabaviti, ili na vlastitom zemljištu producirati. Izvana je nebi mogla nabaviti, jer bi je po svoj Hrvatskoj morala tražiti, a na vlastitom zemljištu je proizvesti opet nebi bila u stanju, jer bi za proizvodnju gornjega trnja i kolja trebala 16.000 jutara šumskoga zemljišta bez onih 6000 jutara, što ih sada posjeduje te ih treba za uzgoj šume. Ni jedno ni drugo nije dakle moguće.

Nu uzmimo da je to moguće i predpostavimo za prvi slučaj, da će 1 kola trnja sa dovozom na drag. stanicu stajati 2 K, a 1 kolac samo 6 filira, to će samo nabavni troškovi za ukupni ogradni materijal iznositi:

1. 12,303.360 kola trnja po 2 K = 24,606.720 K
2. 230,688.000 kolaca po 6 fl. = 13,841.280 K
ili ukupno 38,448.000 K

K ovim troškovima pridolazili bi jošte izdatci za poslove samog ogradjivanja, koji iznose u gotovom, kako je to već obračunano $10,301.928$ milijuna kruna, te bi tako ogradjivaju tečajem svih četiriju ophodnjica stajalo u gotovom novcu bez ikakovih kamata $38,448.000 + 10,301,928 = 48,749.928$. U drugom slučaju, kad bi z. zajednica Draganić ogradni materijal u vlastitoj režiji producirala, trebala bi si ponajprvo kupiti potrebno šumsko zemljište i to $12\ 000$ jutara za proizvodnju trnja, a $4\ 000$ jutara za proizvodnju kolja.

Uzmememo li sretni slučaj, da bi se takvo šumsko zemljište u okolini moglo kupiti uz cijenu od 200 K na jutro, to bi kupovnina za ovo zemljište iznosila $16.000 \times 200 = 3,200.000$ K.

Predpostavili se sada, da proizvodni troškovi za 1 voz trnja iznose samo 20 filira, a za 1 kolac 2 filira. To će ti troškovi iznositi i to:

$$1. \text{ za trnje: } 12,303.360 \times 0.20 = 2,460.672 \text{ K}$$

$$2. \text{ za kolje: } 230,688.000 \times 0.02 = \underline{4,613.760} \text{ K}$$

$$\text{ili ukupno } 7,074.432 \text{ K}$$

Nejamčim, da su ti troškovi za proizvodnju toga ogradnoga materijala zaista dostačni, nu svakako stoji, da sačinjavaju minimum, i da se k njima moraju bezuvjetno jošte priračunati kamati od glavnice sa $3,200.000$ K, izdane ze kup šumskoga zemljišta.

Ja će tu zaračunati samo jednostavne kamate uz 3% za produkciono vrijeme od 88 godina.

Čineći to, dobiti ćemo u ime tih jednostavnih kamata svotu od $3,200.000 \times 0.03 \times 88 = 8,448.000$ K. Priračunamo li k ovoj svoti prije obračunane proizvodne troškove, dobiti ćemo ukupno $7,074.432 + 8,448.000 = 15,522.432$ K. Naravno da se ovim proizvodnim troškovima imadu jošte pridodati izdatci za poslove samog ogradjivanja, koje sam u prošlogodišnjem „Šumarskom listu“ ustanovio sa $10,301.928$ K tako, da će svi izdatci oko ogradjivanja šumskih vrtića u gotovu novcu, bez kamata, iznesti sveukupnu svotu od $25,824.360$ K. Sravnjujući izdatke u ovom slučaju sa onima, kada se materijal nabavlja iz vana, ukazuje se

proizvodnja ogradnog materijala u vlastitoj režiji jeftinijim za
 $48,749.298 - 25,824.360 = 22,924.938$ K.

Premda je dobava ogradnoga materijala u vlastitoj režiji puno jeftinija, ipak su i tu troškovi proizvodnje te troškovi ogradjivanja tako ogromni, da se na zaštitu pomlatka proti pasućem blagu, rabeći za ogradjivanje kolje i trnje, ni pomisliti ne može.

Pri svem tom ali zem. zajednica, akoprem bi morala kupiti 16.000 jutara zemljišta, nebi imala niti valjane paše, a niti valjanog vinogradarskog kolja.

Valjane paše ne, jer bi se zasadjena mjesto sve više sguščivala, a površina starih šuma, gdje najviše paše imade, nestajala, dok nebi na koncu izčeznula i zadnja stopa paše. Osim toga bi se usjed silne rascjepkanosti, koja će u staroj šumi već nakon prve i druge ophodnjice nastupiti, silno oteščalo i samo uživanje paše. Isto se tako nebi paša mogla uživati na kupljenom posjedu, jer taj bi morao služiti za produkciju trnja i kolja.

Istina, da bi se proredjivanjem mladih sastojina mogla paša poboljšati, ali izmedju stabala gusto obraštene mlade šume neima nikada valjane paše. Valjanog vinogradarskog kolja pako ne bi imala z. zajednica, jer bi se sva potreba na vinogradarskom kolju morala namirivati iz prorede, od slabog, nevaljalog i lošeg materijala, od grbavih, kržljavih, na polak osušenih hrastića te inih vrsti drveća.

Preostaje sada jošte pitanje, ne bi li se ogradjivanje vrtića na drugi koji, jeftiniji način dalo izvesti, na pr. šamcem ili žicama.

Ogradjivanje vrtića šamcem je isključeno, jer bi svu šumu prerovali šamcevima tako, da se kroz nju kašnje ni proći nebi moglo, a osim toga nebi bilo ni jeftinije. Istina, da bi se tim načinom ogradjivanja prišedio ogradni materijal, te bi i nabava novoga zemljišta mogla izostati, nu pri svem tom bilo bi to ogradjivanje, kako prije rečeno štetno, jer bi se šamcevi nakon otvorenja branjevina morali na hiljadu i hiljadu mjesto zasuti, samo da se omogući kolni prolaz. Da bi se tim i mnoge mlade sastojine djelomice morale sasjeći i to stoji.

Nakon toga preostaje mi da se osvrnem samo još na jedan način ogradjivanja, na ogradjivanje žicom. Ovaj način bio bi svakako jedan od najshodnjih i najjednostavnijih, nu svakako skup kao i ogradjivanje trnjem. Jer bi za tu vrst ograde trebali na svaka tri metra po 1 stup od 2 m, na kojem bi doljni kraj na 0·5 m ostao neodjelan, pa bi se tim krajem ukopao u zemlju, a u ostalom dijelu od 1·5 m dužine imao kvadratični prosjek sa stranicom od 15 cm. Na ovaj stup imala bi se od zemlje počimajuć do visine od 0·5 m pričvrstiti mreža od žica sa oknima od 10 cm u kvadratu.

Odavde dalje pa do visine 1·5 m dakle na širinu od 1 m, u udaljenosti od 20 do 20 cm imale bi se nategnuti i na stup pribiti žice od 2·8 mm.

Prema tomu trebalo bi za svaku takovu ogradu od 3 m dužine:

- 1) po 1 stup prije naznačene dimenzije;
- 2) mreža od žica sa 3 m dužine i 0·5 m širine;
- 3) 15 m žice (br. 28) t. j. žice sa 2·8 mm debljine.

I. Stup od 2 m duljine, dole na 0·5 m neotesan, a odande na dužinu od 1·5 m odjelan, sa kvadratičnim prosjekom od 15 cm, stajao bi i to;

1) drvni materijal	K 1.—
2) rezanje i tesanje	» 0.30
3) dovoz na lice mjesta	» 0.10
4) ukapanje u zemlju	» 0.20
ili ukupno . . .	K 1.60

II. Materijal od žica pako stajao bi po cjeniku tvrdke Jergitsch i sinovi u Celovcu i Gradcu i to:

1) 3 m duga, 0·5 m široka mreža od žica br. 28 sa okom od 10 cm po 1 □ m 1 krunu, a po tom za $(3 \times 0\cdot5 \text{ m}) = 1\cdot5 \square \text{ m}$ K 1.50 ;

2) žica br. 28 t. j. od 2·8 mm debljine 1 m po 3 fil., a po tom 15 m K 0·45 ;

III. Radnje oko pribijanja i natezanja žica na dužinu od 3 m, te pribijanja mreže od žica K 0.35 materijal i radnje skupa K 3.30.

Sračunamo li sada sve troškove skupa, to ćemo imati za ogradu od 3 m ukupni trošak od K 3.90, a prema tome na 1 m K 1.30.

Pošto se prema računu na strani 460 „Šum. lista“ od g. 1911. imade godimice ogradjivati dužina od $25 \cdot 15^{\circ} \times 1440 = 36.173^{\circ}$ ili 68.828·7 metara ili okruglo 68.829 m, to će ogradjivanje za 1 ophodnjicu od 22 godine iznositi $68.829 \times 22 = 1,514.238$ metara, a za sve četiri ophodjice kroz 88 godina $1,514.238 \times 4 = 6,056.952$ metara.

S razloga pako, što će takova ograda moći izdržati najviše samo 11 godina, te s razloga, što mlada hrastova branjewina ima barem 23 godine ostati pod zabranom, što će se tečajem svake ophodnjice od 22 godine ograda imati dva puta graditi. Prema tome iznositi će ukupna dužina svih ograda i za sve ophodnjice $6,056.952 \times 2 = 12,113.904$ m.

Pošto 1 metar ograde glasom gornjega obračuna stoji 1.3 K, to će ukupna ograda od 12,113.904 metara stajati $12,113.904 \times 1.3 = 17,748.075$ K u gotovom novcu bez kamata.

Odavde proizlazi, da se radi tih neizmjernih troškova, koji nadilaze svaku, pa i najveću finansijsku snagu zem. zajednice Draganić, ne će moći „vrtići“ niti žicom ogradjivati. A kad je tome tako, da se kod redovitoga prebirnoga sijeka mlade kulture radi neizmjernih troškova ne mogu ogradjivati i tako zaštiti proti pasućem blagu, onda se mora ili napustiti paša, a provadjeti pošumljivanje, ili napustiti pošumljivanje pa dozvoliti pašu.

Valja naime ili udovoljiti ustanovama šumskoga zakona i pošumljivanje svom enerđijom provesti, te u tom slučaju strogo zabraniti pašu, ili proti postojećem šum. zakonu napustiti pomladjivanje, pa dozvoliti pašu. Paša i pošumljivanje bez umjetne zaštite pomlatka kod redovitog prebirnog sijeka nemože usporedno postojati.

Hoće li se dakle uz pošumljivanje omogućiti i uživanje paše, valja za buduće šumsko gospodarenje odabrati oplodnu sjeću sa visokom ophodnjom od najmanje 160 godina, pa će biti i šume i paše na pretek, jer će se kod ovoga načina sjeće paša moći vazda uživati na $\frac{5}{6}$ ukupne šumske površine, što

čini kod zem. zajednice Draganić $6000 \times 5\% = 5000$ jutara, a usto neće se milijuni izbacivati za ogradjivanje „šumskih vrtića“. Ili ako i to nebi bilo dosta, onda treba pašnjak posvema izluci iz šume.

U tom slučaju biti će gospodarstvo posvema slobodno. Sa šumom gospodariti će se prema pravilima šumarske znanosti, a sa pašnjakom kano sa objektom, komu je glavni cilj produkcija paše. A bude li to, onda se neće trebati uteći kojekakvom „zasebnom šumskom gospodarenju“, koje nevodi i ne može dovesti do nikakova cilja, već samo do rugla te propasti šume, pa i same zem. zajednice.

Daljnje vrlo važno, da upravo životno pitanje za draganičku zem. zajednicu je žirovina. Čuo sam sa više strana isticati, da je donjekle i taj razlog uredjivača draganičke šume ponukao na uvedenje redovitoga prebirnoga sijeka, jer uredjivač te šume drži, da će se uporabom redovitoga prebirnoga sijeka povisiti produkcija žira, a tim podići u Draganiću i svinjogojstvo.

Istina, Draganičaki velikim trudom i marom te u velikom broju goje svinje, pa neima dvojbe, da će se blagostanje ovlaštenika zem. zajednice Draganić znatno dići, ako im se uzgoji šuma, koja će što više i što češće roditi žirom. Nu da će se taj cilj polučiti uvedenjem redovitoga prebirnoga sijeka, to ne стоји, jer ako i stoji, da se proredjivanjem diže rodna snaga pojedinih stabala, pa i cijele šume, to ipak ne stoji, da će se uvedenjem redovitoga prebirnoga sijeka povećati godišnji urod žira.

Da je tomu tako evo dokaza. Redovitim prebirnim sijekom, kako ga uvadja g. Dojković, posjeći će se uvijek samo najjača i najljepša hrastova stabla (od 65 cm gore). Usljed toga pasti će žrtvom sjekire upravo ona stabla, koja najviše i najbolje rode žirom, dočim će slabija sa manjom rodovitošću ostati u šumi. Stabla, kakva se ovdje redovitim prebirnim sijekom na sjeću predlažu, dakle stabla od 65 cm i veće debljine, kad je dobra žirna godina, mogu urodit i sa 1—2 hl žira, nu ja ću uzeti samo 40 litara.

U svrhu razjašnjenja kašnijih mojih izvoda navesti ću ovdje dvije skrižaljke i to skrižaljku A i B.

Skri-

ob urodu žira pri raznom gustom sklopu u jednoličnih

Tekući broj a	Debljinski razred b	Udaljenost stabala c	Stajalište zaprema d	Na 1 jutru ima			Na 1 stablu ima			O p a s k a	
				sta- ba- broj e	pri urodu			pri urodu			
					pu- nom f	sred- njem g	sla- bom	pu- nom h	sred- njem i		
					žira			žira			
					litara			litara			

I. Slučaj. Na posve prostom stajalištu.

1	10—20	8	64	90	360	90	45	4	1	0·5
2	21—30	10	100	58	468	115	57	8	2	1·00
3	31—40	12	144	40	480	120	60	12	3	1·50
4	41—50	14	196	29	580	145	73	20	5	2·50
5	51—60	16	254	22	528	132	66	24	6	3·00
6	61—70	18	324							
7	71—80	20	400	15	600	150	75	40	10	5·00
8	81—90	22	484							
9	91 i +	—	484							

II. Slučaj. U sklopu sastojina istog deblj. razreda

1	10—20	4	16	360	720	180	90	2	0·50	0·25
2	21—30	5	25	230	920	230	115	4	1·00	0·50
3	31—40	6	36	159	954	277	138	6	1·50	0·75
4	41—50	7	49	117	1117	279	139	10	2·50	1·25
5	51—60	8	64	89	1068	267	131	12	3·00	1·50
6	61—70	9	81							
7	71—80	10	100	58	1160	290	145	20	5·00	2·50
8	81—90	11	121							
9	91 i +	12	144							

Za 100% manje žira nego pod I.

žaljka A.

i raznoličnih sastojina na 1 jutru i na 1 stablu.

Tekući broj	Debljinski razred	Udaljenost stabala	Stajalište	Na jutru ima			Na 1 stablu ima			O p a s k a	
				sta- ba- broj	pri urobu			pri urobu			
					pu- nom	sred- njem	sla- bom	pu- nom	sred- njem		
					žira			žira			
					litara			litara			
					e	f	g	h	i	j	
a	b	c	d								

III. U sklopu i pod pritiskom jačih stabala.

1	10—20	4	16	360				1·80	0·45	0·225
2	21—30	5	25	230				3·60	0·90	0·450
3	31—40	6	36	159				5·40	1·35	0·675
4	41—50	7	49	117				9·00	2·25	1·125
5	51—60	8	64	89				10·80	2·70	1·350
6	61—70	9	81							
7	71—80	10	100	58				40	10·00	5·000
8	81—90	11	121							
9	91 i +	—								

Za 10%
žira
manje
nego
pod II.
} Ostane
kao pod
I. jer mu
slabiji
deb. rar.
ne škode

III. U sklopu, ali s jedne strane $\frac{1}{4}$ krošnje otvorena

1	10—20	4	16	360				2·025	0·506	0·253
2	21—30	5	25	230				4·050	1·03	0·506
3	31—40	6	36	159				6·075	1·520	0·759
4	41—50	7	49	117				10·125	2·530	1·266
5	51—60	8	64	89				12·150	3·040	1·520
6	61—70	9	81							
7	71—80	10	100	58				40·00	10·00	5·000
8	81—90	11	121							
9	81 i +	12	144							

B. Iz-

u vjerojatnoj množini žira pri punom, srednjem i slabom

Tekući broj	Naziv rudine	Debijinski razred	Površina jutara	Ima ukupno hrastova	% /	Na 1 stablu ima			Na 1 jutru ima							
						pri urodu			pri urodu							
						punom 1	srednjem $\frac{1}{4}$	slabom $\frac{1}{8}$	punom 1	srednjem $\frac{1}{4}$	slabom $\frac{1}{8}$					
ž i r a																
l i t a r a																
1	Visoko	10—20	2806	57205	20.80	33.29	2.0	0.50	0.25	40.60	10.15	5.07				
2		21—30		27255	9.70	15.91	4.0	1.00	0.50	38.80	9.70	4.85				
3		31—40		21201	7.60	12.46	6.0	1.50	0.75	45.60	11.40	5.70				
4		41—50		26107	9.30	15.25	10.0	2.50	1.25	98.00	24.25	11.60				
5		51—60		22603	8.05	13.19	12.0	3.00	1.50	96.60	24.15	12.07				
6		61—70		11514	4.10	6.72										
7		71—80		3966	1.14	1.87										
8		81—90		879	0.31	0.51										
9		91+		574	0.21	0.34										
	Ukupno		2806	171804	60.71	99.54	.	.	.	545.00	136.25	68.12				
1	Sušje	10—20	2114	49650	23.70	47.40	2.0	0.50	0.25	47.40	18.85	5.92				
2		21—30		13912	6.68	13.36	4.0	1.00	0.50	26.72	6.68	3.34				
3		31—40		7505	3.60	7.20	6.0	1.50	0.75	21.60	5.40	2.70				
4		41—50		8509	4.09	8.18	10.0	1.50	1.25	40.90	10.12	5.06				
5		51—60		10480	5.00	10.00	12.0	3.00	1.50	60.00	15.00	7.50				
6		61—70		8001	3.78	7.56										
7		71—80		3657	1.73	3.46										
8		81—90		1553	0.73	1.46										
9		91+		1449	0.69	1.38										
	Ukupno		2114	104649	50.00	473.82	118.15	59.07				
1	Jelas-Karabno	10—20	710	37034	52.16	47.50	2.0	0.50	0.25	104.32	26.08	13.04				
2		21—30		9662	13.61	12.40	4.0	1.00	0.50	54.44	13.61	6.80				
3		31—40		11575	16.16	14.70	6.0	1.50	0.75	96.96	24.24	12.12				
4		41—50		10509	14.80	13.50	10.0	2.50	1.25	148.00	37.00	18.50				
5		51—60		4830	6.80	6.20	12.0	3.00	1.50	81.60	20.40	10.20				
6		61—70		1915	2.70	2.45										
7		71—80		1034	1.46	1.82										
8		81—90		763	1.07	0.97										
9		91+		752	1.06	0.96										
	Ukupno		710	78074	109.82	100.00	.	.	.	736.92	184.23	92.11				
	Sveukupno			5630	354027											

kaz

urodu na stablu, na 1 jutru te 1 god. sjećine u drag. šumi.

Godišnja sjećina						
površinu od jutara	stabala	pri urodu				O p a s k a
		punom 1	srednjom $\frac{1}{4}$	slabom $\frac{1}{8}$		
		ž i r a				
l i t a r a						
22·42		455 27 170 209 180	910 868 1020 2090 2160	228 217 255 522 540	114 109 117 261 270	
		129	5160	1290	645	
22·42		1360	12208	3052	1526	
18·90		448 127 69 77 95	896 504 414 770 1140	224 127 104 193 285	112 63 52 97 142	
		131	5240	1310	645	
18·90		945	8968	4243	340	
3·68		192 50 60 55 25	384 200 360 550 300	96 50 90 138 75	48 25 45 69 38	
		23	920	230	115	
3·68		405	2714	679	340	
45·00		2710	28890	5974	2987	

Skrižaljka A. izkazuje za razne debljinske razrede i razne stupnjeve sklopa sastojina (pri raznoj udaljenosti stabala), urod žira po stablu i po jutru u litrama za obilno, srednje i slabo rodne godine.

Ova skrižaljka može se uzeti, da predstavlja minimalni prihod na žiru, a služi kano podloga k skrižaljki B, koja izkazuje količinu žira po stablu i jutru za sve debljinske razrede, te na redovitoj sječini za jednolične hrastove sastojine u draganičkoj šumi prema slučaju II. skrižaljke A.

Obzirom na sklop, obrast, te promiješane debljinske razrede trebalo bi, da sam sastojine u draganičkoj šumi subsumirao pod III. skrižaljke A. i prema tome obračunao godišnji prihod, odnosno gubitak na žiru, kako kod redovitoga prebirnoga, tako i kod oplodnoga sijeka.

Ja toga nisam učinio, a nisam učinio zato, što skrižaljka II. A. pruža povoljnije uvjete za redoviti prebirni, a nepovoljnije za oplodni sijek, pa kada mi uspije dokazati, da se i uz ove povoljnije uvjete, kod redovitog prebirnog, a nepovoljnije kod oplodnog sijeka za prebirni sijek ukaže nepovoljna bilansa, odnosno veći gubitak na žiru, to je jasno, da će uz nepovoljnije uvjete, kako ih pruža za redoviti prebirni sijek skrižaljka A. III, biti gubitak na žirovini još veći.

Ja ču najprije iskazati gubitak žira pri izvadjanju redovitoga, prebirnoga sijeka uzimajući količinu, kojom pojedino stablo rodi, iz tablice A II, a za tim ču obračunati onaj gubitak, što ćemo ga pretrpiti, ako rabimo čisti odnosno oplodni sijek.

I. Gubitak žira pri redovitom prebirnom sijeku.

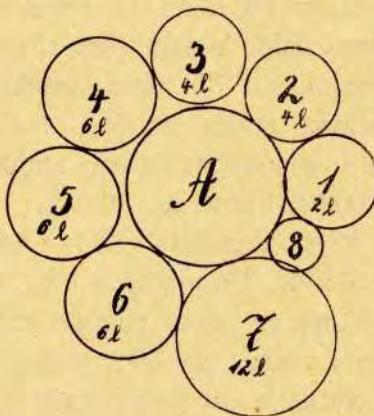
Narišimo si u u slici 1. str. 213. grupu stabala od 1—8, a medju njima stablo A, koje se prebirnim sijekom ima iz te grupe poveduti.

Okolo izvaditi se imajućeg stabla A. neka je 8 komada stabala manje dimenzije, na kojih 8. osmo stablo, pošto je odveć neznatne debljine, a osim toga kržljavo i potištено, posvema odpada.

Ostalih 7 komada, koji su naokolo A, neka rode žirom prema tablici A II, kad je potpuni urod, sa sljedećom količinom:

- 1) Stablo broj 1 sa 2 litre
- 2) Stablo broj 2 i sa 4 litre
- 3) Stablo broj 3 sa 4 litre
- 4) Stablo broj 4 sa 6 litre
- 5) Stablo broj 5 sa 6 litre
- 6) Stablo broj 6 sa 6 litre
- 7) Stablo broj 7 sa 12 litre
- 8) Stablo broj A sa 40 litre

St. 1.

Uzmimo sada, da u gornjoj slici 1. stablo A. koje će se izvaditi, u punoj žirnoj godini urodi, kako jur navedeno, sa 40 litara žira, a od naokolo stojećih tanjih stabala, kojih neće nikada biti više od 8, neka njih 7 rodi žirom i to ukupno sa 40 litara, što je razmjerno prema glavnom stablu vrlo mnogo, predpostavimo nadalje, daće ova manja stabla od 1—7 nakon sječe najjačega stabla A. sa 50% obilnije uroditи nego što su radjala prije sječe i napokon, da će se upliv sunca, svjetla i zraka protegnuti ča na $\frac{1}{4}$ krošnje preostajućih stabala dočim će rodotost ostalog dijela ostati ista kano i prije sječe, jer na te djelove svjetlost sunca i zrak imadu isti upliv kano i prije sječe: to ćemo na spomenutih 8 stabala imati sljedeću količinu žira:

	I. prije sječe	litara
1. od stabla A (koje se ima posjeći)	40	
2. od stabala 1—7, $(2+4+4+6+6+6+12) = 40$		
Ukupno	80	
	II. nakon sječe	
1. od stabla A	—	
2. od stabala 1—7:		
a) kano pod I. 2.	40	
b. u ime viška uroda $40 \times 0.5 \times 0.25 =$	<u>5</u>	
ili ukupno	45	

Srvnimo li količinu žira pod I i II, to se ukazuje razlika ili manjak od $80 - 45 = 35$ litara kod svakog izvaditi se imajućeg stabla. Mi ćemo dakle nakon sječe imati kod svakog posjećenog stabla manjak od 35 litara usprkos tome, što smo dopustili, da preostavša stabla za 50% bolje i obilnije rode, a to znači kod 1440 komada hrastovih stabala golemi gubitak od $35 \times 1440 = 50.000$ litara ili 504 hl; a to čini za sve ophodnjice ili kroz 88 godina $504 \times 88 = 44352$ hektolitara u vrijednosti od 443.352 K. Primjećujem, da je postotak radovitosti stabala, koja nakon sječe nastaje uslijed intenzivnijega upliva sunca, svjetla i zraka, sa 50% doista tako velikim primljen, da se absolutno u nikojem slučaju nesmije više povisiti.

Isto tako je predpostava, da se upliv sunca, zraka i svjetla proteže na $\frac{1}{4}$ krošnje naokolo stojećih manjih stabala, te da se uplivom rečenih elemenata tangira svaki put 7 komada hrastovih stabala, više no primjerena, pak se taj upliv u nikojem slučaju ne može većim poprimiti, a niti na više stabala protegnuti.

Prema tome je pri zadnjoj godini gubitak žira od 504 hl. posve primjerjen, te mu nemože biti prigovora.

II. Gubitak na žirovini kod čistog i oplodnog sijeka.

Kod redovitog prebirnog sijeka gubimo dakle u obilnoj rodnoj godini svake godine 504 hl. žira

Istina, da se taj gubitak neopazice, ali ipak konstantno nadomještava razvojem slabijih stabala u jača, nu ipak se on uraštavanjem slabijih stabala u jača nemože potpuno nadoknaditi, a naročito ne onda, kada se pošumljivanje neobavi valjano pravodobno i potpuno. Nu takovo dizanje rodne snage šume na žiru biva i kod čistog te oplodnog sijeka, pa s toga u tom smjeru neima izmedju jednog i drugog načina sječe nikakove razlike.

Medjutim nas ovaj čas nezanimi absolutna visina toga gubitka koliko pitanje, dali se takav gubitak na žiru trpi takodjer kod čistoga, i oplodnoga sijeka i dali je taj gubitak tu veći ili manji nego kod redovitog prebirnog sijeka.

Da to pitanje riješiti uzmognemo, valja samo znati, kolika je površina redovite godišnje sječine, broj posjeći se imajućih stabala kano i količina žira, što ju sječom stabala na redovitoj godišnjoj sječini čistoga i oplodnoga sijeka gubimo.

Sve ovo vidimo u skrižaljki B. Ovdje je i površina redovite godišnje sječine i broj stabala i količina žira kako za obilno — tako i za srednje — i slabo — rodnu godinu točno izračunana, te iznosi za prvu $238\cdot9$ hektolitra. Prema tome je dakle gubitak na žiru kod redovitog prebirnog sijeka veći od onoga kod čistog i oplodnog sijeka za $504 - 238\cdot9 \text{ hl} = 265\cdot1$ hektolitra na godinu, ili, na 88 godina za $265\cdot1 \times 88 = 23328\cdot8$ hektolitara, što vrijedi $23\cdot328\cdot8 \times 10 = 233\cdot288$ kruna.

Isti rezultat pokazati će se — ali u manjoj mjeri — ako sravnimo gubitke na žiru kod redovitog prebirnog, te čistog i oplodnog sijeka za srednje — i slabe — žirne godine.

Konačni rezultat ispasti će uvijek u prilog čistog odnosno oplodnoga sijeka.

Ne stoji dakle tvrdnja, a naročito ne za draganičku šumu, da će se uvedenjem redovitoga prebirnoga sijeka povećati godišnji prihod na žiru, ako se mjesto oplodnoga sijeka uvede redoviti prebirni sijek, nego obratno stoji; stoji da će se uvedenjem te vrsti sječe prihod na žiru svake godine za 504 hektolitra umanjiti, a prema oplodnom sijeku, gdje taj gubitak

iznosi samo 238·9 K. da će se zemljištna zajednica Draganić ošteti svake godine za 265·1 hektolitra ili u novcu za 2651 krunu.

Po tom se niti u ovom smjeru ne udovoljuje, a niti može udovoljiti gospodarskim zahtjevima z. zajednice Draganić, već se ti zahtjevi uslijed godišnjega umanjivanja žirovine izravno vrijedaju i oštećuju, bez da će im se ikada moći udovoljiti. U ostalom, da se prihod na žiru godimice i ne umanjuje, već od godine do godine raste, ipak se gospodarskim potrebama te zem. zajednice pri uporabi redovitoga prebirnoga sijeka nebi moglo u pogledu uživanja žirovine udovoljiti, pošto je u prebirnoj šumi bez ogradjivanja »šumskih vrtića« žirenje svinja upravo tako isključeno kano i uživanje paše.

I tim sam jasno i nedvojbeno dokazao, da se šumskim gospodarenjem, komu za podlogu služi redoviti prebirni sijek, nemože udovoljiti gospodarskim potrebama ovlaštenika niti u pogledu paše, niti u pogledu produkcije vinogradarskog kolja, a niti napokon u pogledu uživanja žira, a kad se tim vitalnim interesima nemože udovoljiti, onda takovo gospodarstvo, koje ne promiče ciljeve razložnog šumskog gospodarstva, dapače radi proti njima, nevalja, pak osnova, koja takovo gospodarenje budi izravno budi neizravno podupire odnosno propisuje, neima prava na opstanak, te ju nijedna oblast odobriti ne može.

Gospodarska osnova z. zajednice Draganić protivi se mnogim pozitivnim ustanovama, naročito § 19 naputka za sastavak gospodarskih osnova i programa kr. zem. vlade od 23/4 1903. broj 23152.

Odmah u početku svoje rasprave, na strani 426 Šum. lista od mjeseca listopada i studena pr. godine ustvrdio sam, da se gospodarska osnova za z. zajednicu Draganić, koja se osniva na redovitom prebirnom sijeku, protivi ustanovama § 19. priloga D. naredbe kr. zem. vlade, pa se ta osnova već stoga gledišta odobriti ne može.

Ovu tvrdnju želim sada dokazati.

§ 19. spomenute naredbe doslovno glasi:

Kod izbora načina sječe u visokih šuma (čiste, oplodne, preborne, hrpmične itd.) valja uvažiti sve postojeće prilike, te

sječu primijeniti vrsti drveća, svrsi gospodarstva, potrebama šumoposjednika i stojbinskim odnošajem.

Ako je šumska površina tako malena, da se potrajno uživanje šume može osjegurati šumoposjedniku samo prebirnom sjećom, tad valja taj način sječe doista i uvesti. Osim toga imati će se prebirna sječa zavesti i na onih mjesti, gdje ju § 6. i 7. šumskoga zakona određuju.

Pita se sada, da li je na temelju koje god ustanove § 19. opravdano uvedenje prebirnoga sijeka u draganićkoj šumi.

Prva alinea § 19. kaže, da se kod izbora vrsti sječe imadu uvažiti sve postojeće prilike, naročito vrsti drveća, svrha gospodarstva, potreba šumoposjednika i stojbinski odnošaji.

Jesu li dakle vrst drveća, svrha gospodarstva, potreba šumoposjednika i stojbinski odnošaji takovi, da traže uvedenje prebirnoga sijeka? Nisu. Nijedno, ni drugo, ni treće ni četvrto nemože opravdati uvedenje prebirnoga sijeka.

Za hrastovu šumu, a naročito za takovu, kakova je šuma z. zajednica Draganić koja se nalazi većim dijelom jošte u vrlo lijepom sklopu i sadržava gradju od neprocjenjive vrijednosti je prebirni sijek gotova propast i uništenje, jer se šuma prebirnim sijekom proredjuje, lijepo porasli hrastovi sa ravnim i visokim debлом kvare u svojoj tehničkoj vrijednosti te pretvaraju u ogrijev, a time sastojini nanosi neizmjerna šteta, pa ipak nijednoj gospodarskoj potrebi zemljištne zajednice kano što su uživanje paše, žirovine, produkcija kolja ne udovoljuje, dapače radi proti ovim potrebama.

A što se tiče stojbinskih odnošaja, to ovi pogotovo nezahtijevaju uvedenje prebirnoga sijeka, pošto se sva draganićka šuma nalazi u ravnici. Dakle na temelju ustanova alineje prve § 19. uvedenje prebirnoga sijeka u ničem nije opravdano i ako bi se na temelju tih ustanova uveo, to bi se moglo dogoditi samo uslijed potpunoga ne razumjevanja ustanova spomenutog § i nepoznavanja naravi prebirnoga sijeka.

Prebirni sijek imao bi se nadalje uvesti samo onda, kad je šumska površina tako malena, da se potrajno uživanje šume može osjegurati samo prebirnim sijekom.

Pa je li je draganička šuma zaista tako malena, da je za njen potrajanje uživanje potreban prebirni sijek. Nipošto. Draganička šuma ima blizu 6000 jutara, te je osim šume turo-poljske imovne općine, jedna od najvećih šuma z. zajednica cijele kraljevine Hrvatske i Slavonije.

Konačno bi se prebirni sijek imao uvesti na mjestima, koja odgovaraju ustanovama § 6. i 7. šumskoga zakona, dakle kod šuma zaštitnih, na velikih strmina, na velikih visina, na obalah velikih rijeka, gdje tlo nije zaštićeno pećinama i tvrdim kamenjem, i napokon na letećem pijesku. Nu pošto draganička šuma obzirom na svoju stojbinu ne spada u spomenutu kategoriju šuma, to je i uvedenje prebirnoga sijeka skroz na skroz neopravdano i proti ustanovama postojeće naredbe, a konačno i u gospodarstvenom obziru po zem. zajednicu od velike štete.

(Svršit će se).

Trgovačke uzance (uvjeti) koje vrijede na bečkoj burzi za trgovinu sa svim vrstima drva.

Valjaju od 1. travnja 1911.

(Svršetak).

§ 96. Maksimalni broj komada. Ako nije utvrđena kakova druga pogodba, ima se po jednoj bačvi dobiti sljedeći maksimalni broj duga i dana.

Broj	Debljina glave duge		Debljina sljubnice dna		B r o j	Duge	Duge
	$\frac{26}{39}$ mm	$\frac{40}{50}$ mm	$\frac{26}{39}$ mm	$\frac{40}{50}$ mm		Komada	
	K o m a d a						
$\frac{1}{4}$	15	13	6	5	20—28	35	12
$\frac{1}{2}—\frac{3}{4}$	17	15	7	6	30—38	37	12
$1—1\frac{1}{2}$	19	17	8	7	40—55	40	13
$2—2\frac{1}{2}$	23	20	9	8	60—85	43	14
$3—4\frac{1}{2}$	26	23	9	8	90—135	45	15
5—6	28	25	10	9	140—200	48	16
7—9	31	28	11	10			
10—13	35	31	13	11			
	$\frac{33}{44}$ mm	$\frac{48}{50}$ mm					
	Komada	Komada					
14—18	36	38	—	11			

§ 97. Komadi za vratašca, i za okrajke dna (Gehrnstücke). — Jedan sloj dana, nesmije imati više od dva okrajna komada (Gehrnstücke) za dno, ostatak moraju sačinjavati komadi za sredinu dna. Počam od veličine br: 12 gore, mora imati svaka bačva po jedan komad za vratašca. Širina komada sa vratašca mjeri se samo na širem kraju, dočim drugi kraj može biti sa 3 cm. uži. Komadi za vratašca i sredinu dna, mogu biti na kraju gdje se zarezuje pero (Kernfuge.) sa $\frac{1}{6}$, a okrajni komadi za polovicu tanji od minimalne debljine središnje sljubnice.

§ 98. Uglavi li se kupoprodaja jednog stanovitog sortimenta, te se kod primopredaje izpostavi, da isti djelomično nije podpun, to kupac ima pravo preuzeti samo onoliko od sortimenta, koliko ga je sasvim podpuno, dočim nemora preuzeti onaj dio sortimenta od kojega ima djelomično podpuni broj komada.* Kupac ali uza sve to ima pravo postupati proti prodavaocu radi neizpunjenja pogodbe.

Ako nije što drugo ugovoreno, imade se pogodjena količina na jedanput predati, dotično preuzeti.

§ 99. »Presion« duge za badnje »Presions« drva i duge za badnje, moraju biti po mogućnosti čim ravnije Duge br: $\frac{1}{2}$, 1 i 2 moraju se dobavljati za 3 cm. dulje od obične duge. U svježem stanju mora debljina glava od duga br: $\frac{1}{2}$ i 1 iznášati najmanje 42 mm i od duga br: 2—6 najmanje 48 mm. Ako je ugovorena pogodba za »pression« dna, mogu se dobavljati samo dna od broja $\frac{1}{2}$, 1 i 2. Ova moraju biti na sredini sljubnice debela najmanje 40 mm, a na sredini pera (Kernfuge) najmanje 30 mm. Duge za badnje moraju se izraditi posve ravno, na obim širokim stranama moraju biti bez pogrješaka, a u svježem stanju mora im biti sredina najmanje 52 mm debela.

§ 100. Škart ili izmetak. Kao skart ili izmetak smatra se kod dužica i kod dana ono drvo koje je prhko ili

* Npr: Od broja 60—85 pogodjeno je 500 bačava, no kod primopredaje še ispostavi da ima prodavaoc samo 400 podpuni bačava à 43 duge i à 14 dana, dočim da od ostalih 100 bačava ima doduše duga za 100 bačava à 43 komada, no da manjkaju kod svake bačve okrajci od dana. Kupac je dužan tada primiti samo 400 bačava sasvim podpuni, a ostalu 100 nije dužan primiti (ni dna ni duge), makar su duge u podpunom broju.

natrulo, nadalje drvo koje ima srce, bjelikovine, drvo sa velikim crvotočinama, sa zimotrenima ili luknjičama od mušice koje na skroz prolaze, sa crvenom, ili bijelom truleži koja se na obim stranama opaža, u dva smjera grbavi komadi, zatim sabljasti kao i komadi koji nisu cijepani u smjeru srčanih traka, te drvo sa poprječnom ili kosom pukotinom ili sa okomitom pukotinom na čelu, koja je duža nego $\frac{1}{10}$ cijelokupne duljine komada. Osim toga smatraju se kao škart komadi, koji neimaju propisane minimalne debljine i širine, kao i oni, koji imaju u pogledu dimensija druge kakove pogrješke, zatim duge: sa granom u sredini ili na mjestu gdje se urezuje utor (zarez) za dno ili sa oblom bridi, ako je veća od $\frac{1}{12}$ širine duge.

Kod duga za dna spadaju u škart komadi: sa granom na izvanjoj strani, sa pukotinom na sljubnici, koja zalazi u dugu dublje od $\frac{1}{10}$ širine komada, vitoperi komadi, koji su izvinuti više nego što iznaša $\frac{1}{3}$ efektivne debljine sljubnice. Bjelikovina se dopušta na dužicama i danima ako je sloj bjelikovine na sljubi tako tanak, da se ispod njega opaža zdravo drvo, koje je sposobno za izradbu, a kod duga, koje imaju bjelikovine na čelnoj strani, nesmije ista zauzimati više od $\frac{1}{12}$ širine duge. Kod dobave skart dužica isključen je tako zvani skart za vatru. (Feder oder Brennskart.)

§ 101. Preslagivanje (Umschlichtung), obavlja se na zahtjev i na trošak kupca. Ako li pako ustanovljeni izmetak ili manjak iznaša više od 4 % ukupne količine robe, to imade prodavaoc nositi polovicu troška preslagivanja. Ako izmetak i manjak iznosi preko 8 %, to mora prodavač nositi cijelokupni trošak razvršćivanja (sortiranja). Razvršćivanje imade započeti 8 dana prije preuzimanja, a popriječno imade se svakog radnog dana sortirati najmanje 2000 akova (vedara.)

§ 102. Splavljanja bačvarska roba. Kupac je dužan preuzeti splavljuvanu bačvarsку robu samo u onom slučaju, ako si je prodavač izrično ishodio pogodbu, da može dojavljati splavljanu robu. Ako je roba na skladištu ili u šumi samo poplavljena bila, nemože joj se kod preuzimanja prigovoriti

§ 103. Dob a (period a) proizvodnje. Ako nije

kako drugaćije pogodjeno, može se dobaviti takova roba, koja potiče iz zadnje sječne periode. Da se upotpuni dobavna količina, može se uzeti i starije robe, ali se ova mora zasebice složiti. Suhom robom smatra se roba iz takovog drva, koje je najmanje za jednu godinu starije od onoga, koje je izradjeno u zadnjem sječnom razdoblju.

2. Francuska dužica.

§ 104. Izrada b a. Francuske dužice moraju se cijepati u smjeru srčanih traka. Na širokoj strani moraju se izraditi sa nožem t. zv. makljom, a na sljubi tešu se sa bradvom. Duge koje su gladjene sa bačvarskom bradvom, mogu se dobavljati uz drugu robu samo sa znanjem i privolom kupca.

M aterial. Ako nije što drugo pogodjeno, može se izradjivati na dužice samo hrastovo drvo ali nikada ne drvo od hrasta cera.

§ 105. M j e r a. Kao mjera za dimenzije francuskih dužica, imade se izključivo rabiti ona, koja se u trgovini sa dužicama u Francuskoj rabi, a to je pariška mjera na palce (976 milimetra = 36 palaca).

§ 106. Dužine.

Dužice od duljine podpunih:	46	do	59. ⁶	cm	=	17	do	22"	vrijede kao da su dugačke	48. ⁷	cm	=	18"
	59. ⁶	"	75. ⁸	"	=	22	"	28"		65	"	=	24"
	75. ⁸	"	92	"	=	28	"	34"		81. ²	"	=	30"
	92	"	108. ³	"	=	34	"	40"		97. ⁴	"	=	36"
	108. ³	"	124. ⁶	"	=	40	"	46"		113. ⁷	"	=	42"
	124. ⁶	"	140. ⁸	"	=	46	"	52"		130	"	=	48"
	140. ⁸	"	157. ¹	"	=	52	"	58"		146. ³	"	=	54"
	157. ¹	"	173. ³	"	=	58	"	64"		162. ⁶	"	=	60"

Širine: Dužice koje su široke podpunih $5\frac{4}{5}$ do $8\frac{1}{1}$ cm = 2 do 3'

" $8\frac{1}{1}$ " $10\frac{8}{8}$ " = $3\frac{3}{4}$ " $4\frac{1}{1}$ " vrijede kao da su $\frac{2}{3}$ palca široke
 " $10\frac{8}{8}$ " $16\frac{2}{2}$ " = $4\frac{4}{6}$ " $6\frac{1}{1}$ " vrijede kao da su $\frac{3}{4}$ " "

D e b l j i n e: Dužice koje su debele podpunih
 12 do 16 mm = 5 do 7" vrijede kao da su 13.⁵ mm = $\frac{5}{7}$ ili $1\frac{1}{2}$ palca

16 " 20 " = 7 " 9" vrijede kao da su 20 " = $\frac{7}{9}$ " $\frac{2}{3}$ "

20 " 25 " = 9 " 11" vrijede kao da su 23 " = $\frac{9}{11}$ " $\frac{5}{6}$ "

25 " 32 " = 11 " 14" vrijede kao da su 27 " = $\frac{11}{14}$ " 1 "

32 " 38 " = 14 " 17" vrijede kao da su 33.⁸ " = $\frac{14}{17}$ " $1\frac{1}{4}$ "

38 " 45 " = 17 " 20" vrijede kao da su 40 " = $\frac{17}{20}$ " $1\frac{1}{2}$ "

N a č i n m j e r e n j a : Mjera za dužinu snima se na najkraćem mjestu, za širinu na najužem, a za debljinu na najtanjem mjestu.

§ 107. K a k v o č a i r a z v r š c i v a n j e (Klasifikacija).

Razlikuju se:

Monte (M.)

Skarton (S. S.)

Skarton za vatru (F. S. S.) (Feuerskarton.)

M o n t e . U „Monte“ spadaju:

a) sve ravne, zdrave duge koje ne imaju pogrješaka;

b) takove koje imaju zimotrene, crvenu, crnu ili bijelu trulež samo na jednoj strani širine, na čelu ili na sljubnici;

c) na kojima se nalaze grane ili urasla kora, koji ali ne prodiru kroz čitavu debljinu duge;

d) jednostavno svinuti ili grbavi komadi, kod kojih visina luka nije veća od $9\cdot037$ mm = 4 crte na svakih $32\cdot533$ cm = 12 palaca dužine;

e) vitopere (izbačene, windschiefe) duge, koje položene na ravnu plohu pokazuju da su zasukane najviše za $33\cdot888$ mm = $1\frac{1}{4}$ palca.

f) komadi sa malom ravnom pukotinom, koja se proteže u dužinu do najviše $2\cdot711$ cm = 1 palac.

S k a r t o n . U „Skarton“ se uvršćuju:

a) duge na kojima se opaža po više pogrješaka, koje se inače pojedince kod monte vrste dopuštaju;

b) takove, koje imaju ravne pukotine, koje su dugačke preko $2\cdot711$ cm = 1 palac ili na kojima se nalaze kose pukotine.

c) koje su dvostruko svinute, koje su jače vitopere ili svinute, nego što je to za monte robu dopušteno;

d) dužice kod kojih se opažaju na obim stranama skroz kroz dugu prodiruće pogrješke, (crvena, crna i bijela trulež, grane, zimotreni, urasla kora, rak) zatim, koje imaju po jednu škulju od ličinke (crva) cvilidrete (*Cerambix Cerdo*), ili najviše 5 malih luknjica od mušice, bez obzira na to da li prolaze kroz komad ili ne;

e) dužice, na kojima se nalazi toliko bjelikovine, da je time na umjetni način postignuta širja kategorija.

Š karton za vatru. U škarton za vatru spadaju:

a) prhke, trule, tri puta ovamo onamo zavinute duge;

b) takove koje imaju ne samo jednu nego po više skroz prodirućih škulja od ličinke cvilidrete, sa više od 5 malih na skroz prolazećih luknjica od mušice, napokon one, kojima je više od polovice površine pokrivena prugama crvene, crne i i bijele truleži, koje prolaze kroz čitavu debljinu dužice.

§ 108. Način prodaje. Cijena francuskih dužica, ustanovljuje se redovito od 1000, $\frac{3}{6}/_1$, $\frac{4}{6}$ monte. Iznimice se trže i po 1000, $\frac{3}{6}/_1$. $\frac{4}{6}$ vergine. U potonjem slučaju mjere se dužine, širine i debljine duge onako, kako su iz šume došle, a ujedno se smatra da sva roba spada u jednu vrst.

§ 109. Obična tržišna jedinica. Kod opće navadne prodaje po 1000, $\frac{3}{6}/_1$, $\frac{4}{6}$ monte, obavlja se dimenzioniranje i razvršćivanje prema propisima § 105., 106. i 107.

Škarton se prima za monte po odbitku $33\frac{1}{3}\%$, a isto tako po odbitku jedne trećine, računaju se duge od $\frac{3}{4}$ palca širine, kao da su od $\frac{4}{6}$ širine. U pogledu aritmetičke redukcije dužine i debljine $\frac{3}{4}$ i $\frac{4}{6}$ monte i škartona vrijede ustanove § 106.*

§ 110. Uzgredne vrsti. Kao uzgredne vrsti prodaju se;

a) $\frac{2}{8}$ vergine t. j. 5.422 cm do 8.133 cm = 2 do 3 palca široke monte i škarton svrstane u jedan razred, isključujući škarton za vatru. U pogledu debljine vrijede ovdje:

1.356	cm	jednako	$\frac{5}{9}$	kao	$\frac{1}{2}$	palca	debele
2.711	»	»	$\frac{9}{14}$	»	1	»	»
3.389	»	»	$\frac{14}{17}$	»	$1\frac{1}{4}$	»	»
4.067	»	»	$\frac{17}{21}$	»	$1\frac{1}{2}$	»	»

Cijena se ustanovljuje od 1000, $\frac{3}{6}/_1$, $\frac{2}{3}$.

b) Š karton za vatru. Ovaj se dimenzionira u pogledu debljine kao $\frac{2}{3}$ vergine. Širina se dijeli u $\frac{2}{3}$ i $\frac{3}{6}$. Pro-

* Vidi: Borošić A.: Francuska dužica. „S. L.“ god. 1898. str. 403.

daja se redovito obavlja po 1000, $\frac{3}{16}$, $\frac{3}{8}$. Po dva komada $\frac{2}{3}$ vrijede kao jedan $\frac{3}{8}$.

c) Vergine $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{8}$ t. j. monte i skarton čine jedan razred. Skarton za vatru je isključen. Debljina se mjeri kao i kod $\frac{2}{3}$. Prodaja se obavlja po 1000 komada reduciranih na debljinu od $2\cdot711$ cm = 1 palac. Po dva komada $\frac{2}{3}$ vrijede kao jedan $\frac{2}{3}$.

d) Šimla ili scandole (Spitzschindel) su dužice, koje su tanje od $1\cdot120$ cm = 5 crta, a široke su $5\cdot422$ cm do $16\cdot267$ cm = 2 do 6 palaca. Monte i skarton čine jedan razred, skarton za vatru je isključen. Prodaja se obavlja po 1000 komada $36\frac{2}{6}$.

Ako za uzgredne vrsti nije ustanovljena cijena predmijeva se, da su od prodaje isključene.

§ 111. Veći popusti (Superrabatte) i veće nadoplate (Superzuschläge). Ako su ugovoreni veći popusti za kratke duge i veći nadoplatci za dugačke dužice bez dalnjih pobližih ustanova, to se isti odnose samo na $\frac{3}{4}$ i $\frac{4}{6}$ monte i skarton, a ne i na uzgredne vrsti.

§ 112. J a m s t v o z a š i r i n u . Ako je cijena ugovorena samo za stanovitu poprječnu širinu, a nije izrično ustanovljeno, da pojedine duge dotičnu poprječnu širinu doista moraju imati, to može prodavaoc eventualni manjak širine nadomjestiti tim, da dobavi razmjerno veći broj dužica ili može zahtjevati, da se taj nedostatak izravna sa razmjernim odbitkom od ugovorene cijene. Imade li pako roba veću širinu, to je kupac obvezan, da za to razmjerno nadoplati ili pako da se zadovolji sa razmjerno manjim brojem dužica.

Ako je pako ugovorenno bilo, da duge doista moraju imati stanovitu minimalnu poprječnu širinu, to je prodavaoc obvezan, da se tih uvjeta drži.

U takovom slučaju nemože on od kupca tražiti nikakovo nadoplaćivanje za eventualnu veću širinu dobavljene duge.

Obračunavanje zajamčenih širina, mora se obaviti za svaku pojedinu kategoriju dužica posebice.

§ 113. P o p r a v l j a n j e g o r j e d u g e u b o l j u i u d r u g e d i m e n s i j e dopustivo je jedino dok je ona još u šumi.

§ 114. Zimska perioda sječe. Kao zimska perioda sječe uzima se vrijeme od 1. listopada do konca svibnja.

§ 115. Splavljivanje i poplave. Splavljeni duge mogu se dobavljati samo uz privolu kupca. Duge koje su uslijed poplave ili drugih elementarnih nepogoda došle pod vodu, mogu se dobavljati.

§ 116. Skartiranje i razlučivanje prigodom preuzimanja. Skartiranje t. j. razlučivanje prema kakvoći i dimenzijama, kao i slaganje u složaje (vitlove) od 200 do 600 komada, imade obaviti prodavač na vlastite troškove. Ako kupac prigovara skartiranju, imaju se praviti pokusi (Stichproben) i to najviše do 3 postotka robe koja se ima predati, a troškove podmiruju obje stranke po polovici. Daljnji pokusi idu na trošak kupca.

Kod tih istraživanja označuje svaka stranka polovicu onih dužica, koje se imaju istražiti, a pri tom se imaju ustanoviti ne samo one pogrješke, koje su u škartiranju učinjene na štetu kupca, nego i one koje mu idu u korist. Za diferencu, koja je ustanovljena na štetu kupca, imade dati prodavaoc odštetu, ali se od iste odbijaju 2% od cijelokupne robe, koji se uračunavaju na korist prodavača, kao pogrješka, koja se mora trpit.

Naproti tome neima prodavač nikakova prava na kakovu odštetu, ako bi rezultat spomenutih istraživanja bio za njega povoljan.

Ako konačna razlika iznosi više od 5% na štetu kupca, to je isti ovlašten, da zatraži ponovno skartiranje, a prodavač je dužan, da taj posao dade izvesti na svoj trošak i to na taj način, da u jednom danu ne preskartira i ne složi manje od 20.000 niti više od 50.000 komada. Kupac je ovlašten da taj posao po svojim organima na vlastiti trošak nadgleda i kontrolira, buduć da preskartiranoj robi nesmije više prigovarati.

I. Dodatak.

Ustanove statuta burze, koje se uporabljaju kod mirovnog suda bečke burze za trgovce sa robom.

§ 78. Na bečkoj burzi postoji jedan posebni mirovni sud za trgovce sa efektima (vrijednostnim papirima) i jedan posebni

za trgovce sa robom. Kompetencija jednog ili drugog ustanovljuje se prema predmetu trgovačkog posla, poradi kojega je nastala parba.

Mirovni sud za trgovce sa efektima, kompetentan je za sve vrsti poslova trgovine sa efektima, onaj za trgovinu sa robom, za sve poslove sa robom.

§ 79. Parbe potekle iz burzovnih poslova, koji su sklopljeni za vremena od kada je statut bečke burze stupio na snagu (1. siječnja 1876.) moraju se, u koliko nije što drugo pismeno ugovorenno, riješiti već prema predmetu parbe, po onom mirovnom суду, koji je za te vrsti parba osnovan.

§ 80. Pod kompetenciju mirovnog suda za trgovinu sa robom, podпадaju takodjer i parbe potekle iz trgovačkih posala sa robom (kao: kupovanja, izmjene, zalaganja, komisionalni i agenturni poslovi itd.), sklopljenih izvan burze, uključujući ovomo i poslove, koji stoje u savezu sa trgovinom robe, kao poslovi osjeguranja, tovarenja, spedicije, posudjivanja, u koliko se ti poslovi mogu smatrati kao poslovi sa robom. No kompetencija tog mirovnog suda vrijedi za spomenute poslove samo uz slijedeće pretpostavke:

1. Jedan od obiju kontrahenata, koji se pozivaju na mirovni sud, mora biti u ono vrijeme, kada se je podvrgao mirovnom суду, pravovaljano uvršten u jednu od obiju sekcija bečke burze. Podvrgnuti se pako mirovnom суду može ili u onaj čas kada se posao sklapa ili prije nego se sklopljeni posao izpunjavati započme. Ako li ni jedan od njih u to vrijeme nije uvršten u nijednu sekciju bečke burze, mora pripadati kojem dioničarskom ili kreditnom društvu koje ima prema § 39. al. 2. ovoga statuta pravo izbora.

2. Svaka od parbećih se stranaka, mora biti ili član javne uprave ili trgovačko društvo ili privredna ili gospodarska udruga ili član i posjetnik burze ili takova osoba, koja se bavi kao stalnim zanimanjem produkcijom trgovinom ili preprodjivanjem takovih pokretnih stvari, koje su predmet dotičnog trgovačkog posla.

3. Trgovački posao, za koji se stranke parbe, mora se odnositi na takovu vrst robe, s kojom je na burzi dozvoljeno trgovati.

4. Obje parbeće se stranke morale su se već kod sklapanja pogodbe ili prije nego se posao izpunjavati započme pismenim ugovorom obvezati, da se podvrgavaju pravorijeku mirovnog suda. Protokolirani trgovci, i članovi ili posjetnici koje burze, podvrgavaju se mirovnom судu bečke burze (za trgovinu sa robom) već time, što su bez prigovora prihvatali zaključni list, u kojem su sadržane ustanove, da se pravni prepori u pogledu trgovačkih poslova moraju riješiti pred mirovnim sudom bečke burze.

Na inozemce ne mogu se uporabiti ograničenja navedena pod toč. 2. Oni podпадaju mirovnom судu burze već uslijed toga, što su bez prigovora primili zaključni list, u kojem su sadržane ustanove, da se pravne parbe, koje bi mogle nastati iz trgovačkog posla, imaju riješiti pred mirovnim sudom burze.

§ 81. Sudački zbor mirovnog suda za trgovinu sa efektima (vrijednostnim papirima) sastoji se iz 36 članova, od kojih 32 biraju članovi burze, a 4 određuje gremium senzala bečke burze za efekte.

Sudački zbor mirovnog suda za trgovinu sa robom sastoji se iz 50 članova izabranih po članovima burze.

§ 89. U parbama pred mirovnim sudom za trgovačke poslove sa robom, imaju one stranke, koje nisu članovi ili posjetitelji burze pravo, da za mirovne sudce postave osobe, koje ne pripadaju burzi, no moraju ipak izabrati sudce izmedju onih osoba, koje su u tu svrhu imenovane po dolj. austrijsko trgovačkoj obrtničkoj komori, kako to propisuje ministerialna naredba od 11. veljače 1896. R. S. Bl. broj 28.

II. Dodatak.

Oglas bečke burzovne komore od 14. prosinca 1906. br. 418. glede pristojba koje se imaju platiti za traženi pravorjek mirovnog suda bečke burze (za trgovinu sa robom) počam od 1. siječnja 1907.

1. Kad se predaje tužba imade se za istu položiti tužbena pristojba, a prije započete rasprave imade se ponovno položiti dalnja pristojba za raspravu i to obje u gotovom novcu.

2. Pristojba za tužbu i pristojba za raspravu odmjeruje se svaka sa $\frac{1}{2}\%$ od utužene svote bez sporednih nadoplaćivanja (t. j. za svakih 200 K po 1 K), a može iznašati najviše 100 K. Iznosi, koji su manji od 200 K, kao i dijelovi većih svota ako su manji od 200 K, uzimaju se kao da su podpuni.

3. Kod predmeta parbe, koji se ne mogu brojčano procijeniti, iznaša pristojba za tužbu 20 K. U tom slučaju odmjeruje se pristojba za raspravu pri samoj raspravi prema uvidjavnosti mirovnog suda, ali ista ne smije iznašati više od 180 K. Ako tužitelj već u tužbi stavi ponudu, da će umjesto zahtjevane robe ili posla primiti stanovitu svotu novaca, ili ako već u tužbi stavi alternativni zahtjev, da mu se dopita stanovita svota novca, to se imadu pristojbe za tužbu i raspravu ustanoviti prema toj u tužbi označenoj svoti.

4. Ako se mirovnom суду суду još prije rasprave prijavi, de se utuženi iznos restringira (umanjuje) to se ta okolnost imade uvažiti pri odmjerivanju raspravne pristojbe.

5. Ako je pristojba za tužbu ili raspravu već jednom uplaćena, to se ona nevraća ni u slučaju da se tužba povuče, niti za slučaj da se zahtjev tužbe restringira.

6. Pristojba za dignuće (leviranje) protesta ustanovljuje se sa 2 K, pristojba za stručno mnijenje sa 5 K.

III. Dodatak.

Službeni cijenik za mešetare (senzale).

(Izvadak.)

Naredba c. kr. namjestništva nadvojvodine Austrije ispod Ennse od 17. siječnja 1877. br. 36.628. glede ustanovljenja mešetarskih pristojba za posredovanja u trgovini sa robom na bečkoj burzi.

Na temelju čl. 82. zakona od 4. travnja 1875. br. 68. R. G. Bl. odnosećeg se na trgovačke mešetare (senzale), ustanovljuje se za posredovanje dolje navedenih trgovачkih poslova

sa robom na bečkoj burzi za mešetare (senzale), koji su postavljeni za trgovinu sa robom slijedeće mešetarske pristoje (senzarie):

za burzovne zaključke svake vrsti kao i za sve druge vrsti robe, koje nisu izrično spomenute (dakle i za drvo.) — $\frac{1}{2}\%$ od vrijednosti.

Prednavedene mešetarske pristoje od $\frac{1}{2}\%$ cijelokupne vrijednosti burzovnog zaključka ima platiti i kupac i prodavač, dakle obje stranke ukupno 1% .

Ova naredba stupa na snagu 1. veljače 1877.

IV. Dodatak.

Nekoja razjašnjenja k tekstu usanca.*)

Ad § 3. U usancama naznačena vrlo tvrda vrst hrastovine sa nazivom „Steineiche“ jest česmika (Quercus ilex).

Inače se u stručnoj literaturi zove sa »Steineiche« i kitnjak (Qu. sessiliflora, robur).

Trgovci drvom zovu »Steineiche« svaki hrast, koji je vrlo nejednako rastao, te kao takav ima sad guste sad rijetke godove, čvorove itd. tako, da se neda kako valja izradjivati.

ad § 7. Mjesto za izpunjenje ugovora (Erfüllungsort). Ugovoru je udovoljeno tek onda, kada dobavljač postavi robu na ono mjesto (željez. ili parob. stanicu), kamo se je obvezao postaviti ju. Ako nije ugovorenno, da se dobavljena roba ima platiti u kojem drugom mjestu to se onda razumjeva samo po sebi, da se ona ima platiti u spomenutom mjestu „izpunjenja (Erfüllungsort) i to tako, da prodavaoc dobije u to mjesto dostavljenu pogodjenu svotu bez ikakovih odbitaka bud za poštarinu, bud za što drugo.

I kod većine stranih usanca je »odredište« ujedno i »mjesto ispunjenja ugovora«. No ima i takovih usanca, koje određuju, da je ugovor u pogledu dobave izpunjen, čim je roba

*) Pošto su se tumačenja naših domaćih trgovaca glede značenja njekih tehničkih izraza razlikazila, dobavili smo autentična tumačenja istih, te ih ovdje radi upute čitatelja donašamo.

predana na željeznicu (tovarišta postaja), a u pogledu plaćanja da vrijedi ono mjesto, koga je prodavaoc kao mjesto svoga poslovanja prijavio.

Ad § 8. *O d r e d i š t e (Bestimmungsort)* je željeznička ili parobrodarska stanica ili pako stanovito mjesto na obali vode, do kojega je prodavač dužan robu o svome trošku dopremiti, kao da ju je tamo imao i prodao. Stoga, ako je utanačeno, da je prodavač dužan robu postaviti, n. pr. u vagonima na postaju X, ili n. pr. na splavima u Y, to prodavač nosi sve troškove dopreme do postaje X ili Y, a troškove izkrcavanja iz vagona ili sa splavi nosi kupac, jer se uzima, da je on robu kupio u vagonu ili na splavi, a ne izkrcaju. Plati li troškove dopreme do postaje X ili Y kupac, to se razumijeva, da ima pravo tražiti, da mu ih prodavač vrati, odnosno, ima pravo kod plaćanja robe prodavaču dotičnu svotu od kupovnine usteguti (no bez cassa-sconto). Ako li pako nije utanačeno kao da je roba kupljena, odnosno prodana, u vagonima na postaji X, ili na splavima u X, nego ako je utanačeno kao da je kupljena ili prodana na izkrcavalisti postaje X ili Y, onda je prodavač dužan platiti osim troškova dopreme još i troškove samoga izkrcavanja iz vagona, odnosno sa splavi.

Kao mjesto „izpunjenja ugovora“ vrijedi i ovde „odredište“ te se roba mora u odredištu u podpunom iznosu (bez odbitaka) izplatiti, osim ako nije drugačije ugovorenno.

Kupnje, odnosno prodaje pod uvjetom »parität«*) (može biti „parität wagon“ a i „parität postaja“) sklapaju se redovno onda, ako prodavač ima robe na raznim skladištima, a kupac bi rado, da mu se roba dostavlja u razna odredišta.

Da se nemora ustaňovljivati za svako odredište posebna cijena i prodavaču obračunavati kod plaćanja svaki puta po drugoj tarifi i iz raznih daljina prevozne troškove, to se pogodi cijena za svu robu kao da bi ju prodavač o svome trošku imao dostaviti samo na jedno odredište.

*) Tumačenje „parität“ kupoprodaja na str. 91. Š. L. tg. nije izpravno, stoga neka ga izvole gg. članovi prekrižiti.

Imade li n. pr. prodavač robe u Vinkovcima, Sisku i Karlovcu, a kupac treba robu za Peštu, Gradac i Rijeku, to bi kod običnog načina prodaje prodavač (jer on plaća troškove prevoza kod običnih kupoprodaja), morao udariti za svaku svoju robu za svako odredište drugu cijenu. Kad bi ta roba u odredište stigla platilo bi kupac na račun prodavača prevoznicu, koju bi mu onda od kupovnine uztegnuo. Time bi nastala kojekakova zamršena obračunavanja, koja bi bila još zamršenija, ako prodavaocu ili kupcu tarife za pojedine željeznice nisu pobliže poznate, kao ni pogodnosti, koje se na njima u pogledu prevozne dobiti mogu.

Stoga se utanači kupoprodaja n. pr. »parität wagon Gradac«, a to znači, da prodavaoc sa kupcem utanači jedinstvenu cijenu za svu robu, kao da bi ju svu kupcu u vagonima u Gradac postavio o svom trošku. Hoće li kupac u istinu dati svu robu dopremiti u Gradac, Peštu, Rijeku, ili makar i kamo drugamo, to prodavač neplaća dopremu robe na ta odredišta, nego samo toliko, koliko bi na njega odpadalo, kad bi ju bio dostavio na »wagon parität postaje Gradac«.

Kad dakle kod parität kupoprodaje kupac plati dopremu robe iz ma kojeg skladišta u ma koje po njemu naznačeno odredište, on nesmije ovu plaćenu prevoznicu od kupovnine uztegnuti prodavaču, kao što se to čini kod običnih kupo-prodaja, nego mu ima uztegnuti toliko, koliko bi stajao prevoz do Gradca.

Kao mjesto za izpunjenje ugovora smatra se kod parität prodaja »tovarna« postaja, t. t. ona, gdje je roba za dopremu do odredišta utovarena.

ad § 13. »O d p r e m n a p o d u z e č a« su u smislu uzanca željezničke i parobrodarske uprave te javna poduzeća za splavljanje drva.

ad § 41 al. 6.) Pod rječima »duljina deblovine« ima se razumjevati duljina »cijelih debala u okruglom« a ne možebit duljina kuseva (trupaca), jer su za ove propisane posebne stalne debljine.

ad § 42. »Vodenaroba« je takova piljena roba, koja se transportira u vodi i trži se obično na obali. Roba ima redovno svoja posebna imena n. pr. daske, što se trže na obali rijeke Majne, zovu se naročitim imenom „Majnske daske“, etc. Cijena vodenoj robi ustanavljuje se ili po m³ ili od 100 komada uz naznaku širine ili pako trži se tako, da 100 komada mora imati skupa širinu od n. pr. 1200 palaca (31·4 m) u kom slučaju takav složaj može sastojati iz dasaka raznih širina.

Ukrivo rezano (verschnittenes Material) je piljena roba, koja je nastala tako, da se je trupac prigodom piljenja pomakao ili zaokrenuo, te uslijed toga daske dobine izboćine, jerbo rez nije išao smjerom pravca, nego u smjeru krivulje.

ad § 54, 1a.) Ljuštriba (schietrig) je ona, piljena roba za koju se nemože reći, da je prelomljena ili polomljena, ali kojoj je ipak uslijed pada ili prigodom transporta trupaca staniće djelomice tako izkidano, da od nje kad se na sitnije razpilava, nastaju i takovi komadi, koji se sami od sebe prekinu ili razkinu.

Ljuštriba se roba u smjeru godova, kako to biva kod starih jela, naziva se to okružljivost (ringschälig, kernschälig li Kernrissig).

Provrtane škulje (gebohrte Löcher) jesu škulje, što se svrdlom načine, da se trupci kod splavljanja mogu svezati. Te škulje poznaju se i na daskama, ako se probušeni kraj trupca prije razpilanja neodreže.

ad § 54 1b). Sa strane razpuknute daske (seitenrissige). Uslijed sušenja trupaca na suncu i zraku naročito onih, koji potječu od stabala oborenih i oguljenih u ljetu, nastaju uzduž trupca pukotine, koje se poznadu i na debljinu dasaka, ako su daske tako rezane, da su pukotine došle na debljinu daske. Te pukotine mogu teći paralelno sa rubom ili koso diagonalno od jednog ruba k drugom već prema tomu, kako je trupac u pili stajao.

ad § 54, 1c). Polomljena roba je ona, kojoj komadi bud s kojeg god uzroka manjkaju (uslijed trulosti ili prelomljenja, odlomljenja etc.)

D a s k a m o r a d r ž a t i č a v a o (nagelfest) t. j. mora biti iz zdravog drva (a ne trulog), da se čvrsto dade u nju čavao zabiti. Dade li se čavao lahko iz nje izvući onda ona nije »nagelfest«.

ad § 66 i dr. U č m a n u t o (erstickt, uvenulo, špareno) je drvo, koje je za toplog vremena ležalo neoguljeno. Drvo takovo postane zelenkasto-modre ili crnkaste boje. Ako se ono na brzo izsuši i upotrebljuje u suhom onda je dobro, ali ako se upotrebljuje u vlažnijem, onda se pokvari, jer se sok upali (vrije).

Grješke drva od ležanja i zločestog postupka sa robom poslije pilanja nastaju najviše od toga, što drvo prije pilanja kao trupci dugo leži te što se roba kad izadje iz pile metlom ili kefom dobro neočisti od pilovine te o d m a h nesloži u vitlove, da kroz njih može zrak strujiti. Smrekove daske drže se još njekako i bez čišćenja, ali jelove posive a borove pomedre. Kod javorovine mora se kora na onom kraju trupca, koji ide u pilu, sasvim očistiti, jer se inače komadići kore zavuku u nutra i onečiste lijepi bijeli izgled javorovih dasaka.

Roba mora ležati barem 15—30 cm. nad zemljom, a kod vitlova dasaka, mora biti red od reda barem 2·5 cm. debelima komadićima drva razstavljen.

V. Dodatak k § 87.

Osim njekojih zastarjelih tipova, koji se rabe još samo na njekojima starima prugama, rabe se kod austro-ugarskih željeznicu slijedeće vrste »Normalnih podvlaka« i extra-drva:

A) Normalne podvlake.

1. Za vrlo jake željezničke pruge rabe se tzv. »Goli a t-podvlake«, koje su dugačke 2·7 m, visoke 15 cm, širina podnice 25 cm, a širina gornje strane, gdje će se šinje pribijati 17 cm. Oba gornja srha su zatupljena.

2. »Normalne podvlake« prave se:

od 2·5 m. dulj., 25 cm. podnica, 15 cm. visina, gornja strana 17 cm.

» 2·2 » » 20 « » 14 » » » » 16 »

» 2·2 » » 20 « » 14 » » » » 14 »

3. Za stari način spajanja šinja rabe se još na starijim prugama »Stoos-Schwellen« od

2·5 m. dulj., 30 cm. podnica, 15 cm. visina, 25 cm. gornja širina i od 2·2 » » 25 » » 14 » » 17 » » »

Na novijim prugama nerabe se više te široke podvlake, nego se rabe dvije obične podvlake jedna uz drugu, a preko njih se šinje spoje na novi način.

B) Extra drva.

Extra drva jesu dugačke podvlake za ugibališta, koje se već prema propisu slažu od oba kraja ugibališta prema sredini tako, da su u sredini najveće podvlake. Ima ih na sva četiri srha oštrobriđno izradjenih i takovih, gdje su gornji srhovi kao i na običnim podvlakama zatupljeni. Po kategorijama željeznica razlikuju se još u extra drva za normalne i extra drva za vicijalne željeznice. Gdje gdje se rabe na starijim željeznicama jošte kao podloge pod podvlake po duljini u smjeru šinja podvlake od 6 m. duljine 25 cm. širine i 14 cm. visine, no obično se mjesto istih rabe sada željezne ploče.

Kao tipovi za državne željeznice vrijede:

1. Normal extra drva za spajalište šinja (gdje se krajevi šinja sastaju).

a) oštrobriđne na sva četiri srha:

0·8 m. dulj., 30 cm. podnica, 30 cm. gornja strana, 15 cm. visina

2·5 » — » — » — » — » — » — » »

2·6 » — » — » — » — » — » — » »

2·8 » — » — » — » — » — » — » »

3·0 » — » — » — » — » — » — » »

i t. d. duljine za 2—2 dcm. više sve do 4·8 m. duljine, a istih ostalih dimenzija.

b) na gornja dva srha tupobriđne a na dolnja dva oštrobriđne izradjuju se od istih duljina kao oštrobriđne (1,a) te od iste visine i širine podnice samo se gore zatupe srhovi na oba kraja, da ostane gornja širina 25 cm.

2. Normal extra drva za sredinu šinja prave se od duljine 2·6 m., 2·8 m. itd. sve po 2 dcm. više do duljine od 4·6 mt

i to tupobridne sa 25 cm. širokom podnicom, 15 cm. visine i 20 cm gornje širine.

3. Vicinal extra drva za spajališta:

0·8 m. dulj., 25 cm. podnice, 20 cm. gornje širine, 14 cm. visine
2·2 » » » » » » » » » » »
2·4 m. itd. sve po 2 dcm. više do duljine od 4·2 m., a istih ostalih dimenzija.

4. Vicinal extra drva za sredinu prave se od duljine 2·2 m., 2·4 m. etc. sve po 2 dcm. više do 4·2 duljine, i to sa 20 cm. širokom podnicom, 14 cm. visine i gornjom širinom od 16 cm.

VI. Dodatak k § 91.

a) Naredba ministarstva za unut. poslove, finansije, trgovine i poljodjelstva od 23. XII. 1875. glede ustanovljenja jedinične metričke mjere za trgovinu s ogrjevnim drvima (R. G. B. 1875, kom. 157).

Kao mjere za složena drva (ogrjevna) uvadja se za javni promet prostorni kubični metar takodjer prostorni metar nazvana, a to je kocka ili paralelopiped, koja ima unutrašnju sadržinu od 1 m³ skupa sa drvom i medjuprostorima.

Cjepanice smiju se u promet stavljati od 1, 0·8, 0·6 i 0·5 metara duljine.

Duljina složaja ili okvira mjere mora biti tako uredjena, da uvijek daje mjeru podpunih prostor. metara i to za visinu složaja od 1 metra;

za cjepanice dugačke 1 m. mora biti duljina složaja 1 m
» » » 0·8 » » » » 1 $\frac{1}{4}$ »
» » » 0·6 » » » » 1 $\frac{2}{3}$ »
» » » 0·5 » » » » 2 »

Ova naredba stupa na snagu 1. Januara 1876.

b) Naredba istih ministarstva od 13. VIII. 1877. o slaganju ogrjevnog drva u križeve.

U naredbi od 23. XII. 1875. odredjeno slaganje ogrijevnog drva može biti bez križa ili u križ. Slažu li se drva u križ imadu vrijediti slijedeći propisi:

Cjepanice od svake vrsti propisanih duljina mogu se slagati sa jednim ili sa dva križa. Visina složaja mora biti najmanje 1 metar, a slažu li se u veću visinu, to ta visina mora uvijek odgovarati broju cijelih metara. Prostorni sadržaj svakog pojedinog cijelog složaja (drvo u križu i ono što nije u križ složeno) mora dati uvijek sadržaj cijelih prostor, metara.

Prema tomu ima se drvo obzirom na duljinu cjepanica ovako složiti:

Kod cjepanica koje su dugacke 1 met. slažu se složaji od 2 pr. m. tako, da se od njih složi 1 m. visoki križ, što čini 1 pr. m., a drugi pr. m. složi se do križa sve cjepanice uzporedno u složaj od 1 m. duljine i 1 m. visine. Ukupna duljina takova složaja iznaša tada 2 m., visina 1 m., a širina 1 m. Složaji od 4 pr. m. slažu se na 4 m. duljine tako, da bude po jedan križ na svakom kraju od 1 m. visine, a medjuprostor od 2 m. izpuni se cjepanicama uzporedno. Ukupna duljina takova složaja iznaša tada 4 m., visina 1 m., a širina 1 m.

Kod cjepanica od 0·8 m. duljine slaže se složaj od 2 pr. m. tako, da se načini jedan križ od 1 m. visine, što čini 0·64 pr. m. Ostalih 1·36 pr. m. slože se cjepanicama uzporedno na 1·7 m duljine i 1 m. visine. Duljina cijelog složaja iznaša tada 2·5 m., visina 1 m. a širina 0·8 m.

Složaji od 4 pr. m. slažu se sa dva po 1 m. visoko križa sa strane, a medjuprostor od 3·4 m. duljine izpuni se na 1 m. visoko uzporedno poslaganimi cjepanicama. Duljina cijelog složaja iznaša tada 5 m., visina 1 m. a širina 0·8 m.

Kod cjepanica od 0·6 m. duljine slaže se po 1 pr. m. tako, da se načini 1 m. visoki križ, što čini 0·36 pr. m., a ostatak od 0·64 pr. m. složi se na 1 m. visine i 1·07 m. duljine. Ukupna duljina složaja iznaša 1·67 m., visina 1 m., a širina 0·6 m.

Dva pr. m. slažu se u složaje od 3·33 m. duljine, 1 m. visine i 0·6 m. širine, u kojima su cjepanice sa obiju strana složene u križeve, a medjuprostori izpunjeni paralelno poslaganimi cjepanicama.

Kod cjepanica od 0·5 m. duljine slaže se 1 pr. m. tako, da se načini jedan križ od 1 m. visine, što čini 0·25 pr. m. drva, ostalih 0·75 pr. m. slože do križa na 1·5 m. duljine i 1 m. visine. Ukupna duljina složaja iznosi tada 2 m., visina 1 m., a širina 0·5 m.

Dva pr. m. slažu se u složaje od 4 m. duljine, 0·5 m. širine i 1 m. visine, u kojima su cjepanice na oba kraja složene u križ, a ostali medjuprostor izpunjen uzporedno poslaganima cjepanicama.

Razumije se samo po sebi, da se može i više ovakovih složaja jedan nad drugim na isti način složiti.

Naredba stupa na snagu sa danom oglašenja.

Stručna kritika i osobnosti.

Na moju skroz na skroz stvarnu kritiku metode kojom kani g. V. D. uređiti šumu Drag. lug, odvratio je on nakon punih 6 mjeseci šutnje izvrćanjem, negiranjem, zavadjanjem čitatelja na stranputice itd., a gdje to sve nije pomoglo odvratio je prostotom, prikazujući cijelu kritiku kao posljedicu osobnog antagonizma između nas dvojice i prikazujući me između redaka neznačicom i denuncijantom.

Procitao sam stoga još jedanputa pomno moju kritiku napisanu u 9. broju Š. L. g. 1911., ali nisam mogao opaziti u njoj takovih pasusa, koji bi g. V. D. davali pravo onako se ponjeti, kao što se je u svom odgovoru u III. i IV. broju Š. L. ove godine prema meni ponjeo.

Time sam barem po njemu samome riješen dužnoga obzira prema njegovoj osobi, a gg. čitatelje molim da mi oproste, ako se i ja poput g. V. D. zabavim ovdje sa stvarima, koje na sam predmet nespadaju, ali iz kojih će eijenjeni čitatelji moći prosuditi, da li g. V. Dojković u občeima pravo kome predbacivati neznanje i denuncijanstvo, ter objedjivati koga s bog pristranosti kritike.

Prije njakoliko godina bila me je zapala zadaća, da se pozabavim sa jednom, po g. V. D. sastavljenom osnovom, koja je već nakon svoga 5 godišnjeg obstanka postala skroz neprovedivom.

Osnova je bila, kako je to već kod njegovih sastavaka običajno, puna puncata kojekakovih bombastičkih fraza i na oko stručnih zakučastih pitanja, koje je sastavljač što no se veli zamrsio, i opet s lakoćom razmršio tako, da su njeki inače vješti i priznati stručnjaci osnovu u dobroj vjeri propustili i odobrili, bez da su njezine pogreške opazili.

Osobito se isticala ona partija osnove, u kojoj se imalo prikazati računanje etata, ta Akilova peta većine uredjajnim poslovima nevještih šumara. Akoprem se je radilo o etatu jednostavne preborne bukove šume od male vrijednosti, koji se je mogao, bez ikakvih skrupula obračunati

pomoću Hundeshagenove formule »užitnog postotka«, to je ipak sastavljač na tri načina nastojao izračunati etat, — e da time pokaže svoje umjeće i okretnost u toj važnoj grani šumarske nauke. Ali na žalost izvirila je i kod njega sudbonosna Ahilova peta, dogodilo se je protivno, jer su u svima načinima računanja etata počinjene takove kardinalne pogreške, radi kojih bi, recimo u zemlji Hufnagla ili Dürsberga, takav uredjivač bio jedamput za vazda poučen, da za uredjivanje šuma nije dovoljno imati dobru volju, nego da za to treba imati i — solidnoga znanja.

Za podlogu svoga računa uzeo je g. uredjivač obhodnju od 100 godina, i 40 god. vrijeme za izravnjanje zaliha, što je teoretično i izpravno, no odmah kod računanja etata prvim načinom izračunao ga je po formuli

$$e = \frac{WV + Z}{40} \text{ (40 g)}$$

tako, da se svatko pa i najneupućenji laik mora čudom čuditi, kako jedan stručnjak može teoretično skroz izpravno navedene pojmove sa toliko nerazumjevanja praktično izvadjeti. Pa kako da se i ne čude, kad bi po teoriji, nakon 100 godišnje obhodnje, morala u šumi biti tolika količina drvene mase, kao da je šuma obraštena sa 1—100 godišnjim stabaljem, a po načinu računanja g. V. D. nebi u njoj već 41. godine bilo ništa za sjeći, jer bi se u prvih 40 godina potrošila ne samo sadanjacija zaliha, nego i sve ono, što bi u tih 40 godina pri raslo. Umjesto drveća, imao bi g. uredjivač u šumi nakon 40 godina potpunu čistinu.

Privatni vlastnik mogao bi takovom uredjivaču, još kako tako progledati kroz prste, jer je na koncu konca šuma i drvo njegovo, pak mu je donjekle svejedno, da li prije ili poslije svoje potroši, ali kad jedan uredjivač tako izračunava etat za šume, kojih se uživanje mora za sva vremena i što strožije potrajno osjegurati, onda je to neoprostivo neznanje.

Zatim je htjeo izračunati etat po staroj formuli Kameraltakse

$$E = Z + \frac{WV - NV}{a}$$

što je takodjer teoretično izpravno, ali je neraznavajući se u skrižaljkama iz njih mjesto NV za 100 godišnju šumu uzeo t. zv. Holzmassenvorrath istodobne šume, koji je kako je poznato, dva puta velik kao NV. Ali ne samo to, uslijed takova računa dobio je g. uredjivač rezultat, da mu manjka zalihe, a taj manjak je on neraznavajući se opet ni u predznacima formule (+) jednostavno pribrojio k Z i tako ustanovio etat!

Kako pak da okrstim ovaj način računanja zbilja neznam.

I treći način računanja po novoj formuli Kameraltakse sadržavao je iste pogreške kao i drugi, a po tom se vidi, da se pogreška u računanju etata po drugoj metodi nije slučajno uvukla, jerbo se nebi valjda »slučajno« uvukla i kod računanja po trećoj metodi.

Da ja ovakav način računanja nisam mogao priznati izpravnim, a po tom ni ine nazore glede te osnove, koji su s time u savezu stajali, razumije se samo po sebi. A pošto je sastavljaču i od druge strane dano razumjeti, da su moji prigovori bili umjestni, razumljivo će biti cijenjenim čitateljima, zašto g. V. D. još i danas na mene bjesni.

Jedino mi je nerazumljivo, kako on sada dolazi do toga, da meni u svom odgovoru pred javnošću poriče znanje i sposobnost za kritiziranje,

uredjivanja šuma u obće, kada mu je eto dobro i predobro poznato, da su mi tu sposobnost baš na temelju njegova rada na to pozvati faktori već odavna priznali.

Ovaj konačni uspjeh spomenute gosp. osnove bio je jedan od prvih razloga, zašto se je g. V. D. upustio kasnije s menom u osobne zadjevice, a to je ujedno i jedan od prvih razloga zašto je on počeo svima mogućima, dapače i nedoličnima sredstvima proti meni intrigirati, ne bi li mi se osvetio.

On jako dobro znade, da taj njegov postupak nije korektan, pak se s toga i boji da nebi izbio na javu, čega radi on već i u spomenutoj stvarnoj kritici, koja nigdje u osobe ne dira, nazire osobnosti.

Rekao sam, da me g. V. D. u svom odgovoru na moju kritiku njebove metode o uredjenju Drag. luga naziva još i denuncijantom, i da me potvara, da ja činjenice neistinito prikazujem.

Denuncirati znači njekoga »hotimice i potajno, da on za to ne dozna, i da se proti tomu braniti ne može, objediti radi takovih čina, koje on faktično počinio nije, samo zato, da mu se naškodi.

Ja sam, kako je svakome poznato, u javnom glasilu sasvim otvoreno, crno na bijelom napisao, da cijeli postupak g. V. D. u pitanju sastava gosp. osnove za Drag. lug nevalja, i da je štetan po zem. zajednicu, koje mnjenje, što ja znadem, dijeli velika većina hrvatskih šumara, učinio sam dakle nješto, ne da škodim drugomu, nego da još za vremena odvratim štetu od njekoga, koji bi ju po mom mnjenju ni kriv ni dužan inače pretrpti morao.

To nitko živ ne može zvati denunciranjem.

Denunciranje je po gornjem smislu nješto nemoralnoga, jer počiva na lažnoj objedi, a kad bi se i svaka ina istinita prijava ili upozorenje nazivalo denuncijacijom, onda bi i sve naše redarstvene, političke i sudske oblasti, koje bez prijavljenja prekršaja i zločina uredovati ne mogu, bile nemoralne institucije. To sigurno nisu, dapače, te uredbe su ponos države!

Tipična forma denunciranja u šumarskim stvarima mogla bi biti po mojem mnjenju ova :

Nadzorna oblast izašalje stručnjaka X, da izvijesti, je li bi po sadanje i buduće uživatelje njeke šume bilo od koristi da se na molbu sadanjeg uživatelja proda jedan dio stabalja, za koje su obje niže oblasti izvjestile, da bi ga prodati trebalо. Stručnjak X. izvijesti, da je sposobnost stabalja za tehničke svrhe, uslijed pretrpljenih nesgoda u mladosti i uslijed nepažnje u njihovu odgajanju tako slaba, da ih sa financ. gledišta nije vrijedno dalje držati. Mjesto njih neka se odgoji novo valjano stabalje, a utržak za njih neka se u jednakima obrocima skupa sa kamatom a potroši na uživatelje tečajem jedne obhodnje.

Njekoliko vremena kasnije, budući su svi okolni šumari bili zabiljeni drugima neodgovarajućim poslovima, bude stručnjaku X. povjeren, da obavi procjenu stabala u spomenoj šumi.

Drugi stručnjak Y. čuvši za sve to, pod izlikom, da ide po drugim poslovima, obadje tu šumu i brže bolje podnese prijavu, kojom objedjuje stručnjaka X. radi toga, što hoće sadanjem uživatelju namaknuti sav utržak i time oštetići buduće uživatelje, a uz put, da ga još u gorjem svjetlu pred oblažču prikaže, nabaci sumnju,

da je prodaja stabala samo za to po Xu zagovarana, da on može pročenu obaviti tj. da je zagovarana iz koristoljublja.

Svojim načinom prikazivanja podje stručnjaku Y. za rukom zavesti i uvjeriti inače vještog upravnika Z., da nadzornoj oblasti proti stručnjaku X. podnese prijavu, radi koje bi potonji morao biti veoma strogo kažnjen — kad bi stvar onako stajala kako ju je stručnjak Y prikazao.

Ovdje je, kako se iz opisa vidi, denuncijacija očevidna, a sastoji se u glavnom u tome, što je stručnjak X. po stručnjaku Y. izvraćanjem i krvim prikazivanjem činjenica sigurno u izvjestnoj zloj namjeri objedjen, da je i koristoljublja dozvolio sadanjem uživatelju šume potrošiti sav utržak od stabala, koji bi se inače u roku od jedne obhodnje potrošiti smio, što naprosto nije istina, jer je, kako je jur naprvo spomenuto, već davno prije, nego se je znalo, tko će procjenu obavljati, dozvola za sjeću stabala izdana bila i jer je još prije izdanja dozvole stručnjak X sasvim jasno preporučio i stručno obrazložio bio, da se utržak ima potrošiti ne po sadanjem uživatelju na jedanput, nego tečajem jedne obodnje, kako je i stručno opravdano.

Bi li se g. V. D. mogao sjetiti, na koji na vlas ovom sličan slučaj i bili mogao uprti prstom u stručnjaka Y?

G. V. D. poziva me u svom odgovoru na moju kritiku, da mu do kažem kad je i gdje je on ovo ili ono rekao, te mi time indirektno imputira, da krivo prikazujem činjenice. I opet mi je čudno, da baš on drugoga radi takova šta objedjuje. Zar se g. V. D. nesjeća, da je on svojom rukom gospodinu I. P. pisanim pismom svojevremeno porekao bio, da je on u uvodu ovoga članka spomenuti račun o računanju etata izveo — akoprem su cijela gosp. osnova i stog a cijeli račun bili pisani njegovom vlastitom rukom.

Tko može na taj način sama sebe zatajiti, taj neima prava drugome predbacivati izvraćanje činjenica, a još manje ima pravo tražiti kakove dokaze, kad je eto u stanju i svojim vlastitim dokazalima osporiti istinitost.

Nego još nješto. G. V. D. užtvrdio je u svom pismu upravljenom na g. I. P., i to, da on nije izračunavao etat u naprvo spomenutoj osnovi nego — pomislite — njegov nadlugar!

Čast duduše našima nadlugarima, ali ako oni bez šumarskih škola imadu toliko znanja, da im se može, i još k tomu bez ikakve naknadne kontrole, povjeriti uredjivanje šuma, čemu se onda ide u obće u šumarske škole. Šumari, nadšumari, nadzornici i drugi šumarski činovnici nisu po tom tumačenju ništa drugo nego puki suvišni paraziti, koji pod izlikom nje-kakova osobitog šumarskog znanja beru zabadava svoje plaće, a mogli bi ih sasvim lako zamjeniti jeftiniji nadlugari.

Kad sami šumari do svoga znanja i važnosti njegove ovoliko drže, što da onda do njihova znanja drže drugi pozvani i nepozvani faktori.

Red je sada na cijenjenim čitateljima da sami odluče, čijem će prikazivanju činjenica povjerovati, i na kome će ostati oni častni naslovi, kojima je g. V. D. mene u svom odgovoru počastio.

Akoprem je g. V. D. s gnušanjem odbio svaku daljnju polemiku s menom o osnovi Drag. luga ja ču se ipak, čim to prostor Š. L. dopusti, osvrnuti na njegove »stručne« izvode u samom odgovoru napisane i crno na bijelom otisnute, jer se barem nje neće nitko usati negirati. B. Kosović.

Osobne vijesti.

Odlikovanje. Njegovo ces. i kr. apoštolsko Veličanstvo previšnjom rješitbom svojom danom u Beču dne 18. travnja 1912. blagoizvoljelo je kod kr. šumarskoga ureda u Vinkovcima namještenom kr. šum. nadinžiniru Ivanu Zezulki u znak priznanja njegovih zasluga na polju šumarske javne službe premilostivo podijeliti vitežki krst reda Franje Josipa.

Imenovanje i premeštenje Kraljevski povjerenik u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji imenovao je računarskoga revidenta Šandora pl. Lajera kr. računarskim savjetnikom računarskog ureda kr. zemaljske vlade u VIII. činovnom razredu sa sustavnim berivama, a premjestio je iz službenih obzira kr. kotarske šumare dra Vasu Vučkovića od kr. kot. oblasti u Samoboru, kr. županijskoj oblasti u Zagrebu i Vinka Augustina iz Daruvara u Samobor.

C. i kr. zajedničko ministarstvo financija naimenovalo je: šumarnicima u VIII. dnev. razredu nadšumare: Konstantina Bulbuka šumskog referenta u okružnoj oblasti u Bihaću, Franju Hugo Dostala, dodijeljenog šumskom ravnateljstvu u Sarajevu, Gregoru Korotwiczku, šumskog referenta u okružnoj oblasti u Mostaru i Ferdinanda Zittu, upravitelja šumske uprave u Busovači; dalje je naimenovala nadšumarima u IX. dnev. razredu šumske upravitelje: Franju Hirnlea u šumskom odsjeku u Sarajevu, Karla Kubovića u kotarskom uredu u Županju, Josipa Türkotta u šumskom ravnataljstvu u Sarajevu, Josipa Kolakovića u kotarskom uredu u Foči, Vladimira Mikšića de Also-Lukavec u kotarskom uredu u Gradačcu, Ivana Hosszu u kotarskom uredu u Bos. Gradišći i Julija Fröhlicha upravitelja šumske uprave u Prači.

† **Mihajlo Brateljević** kr. šum. inž. kandidat umro je naglom smrću dne 16. svibnja t. g. u Vojakovačkom Osijeku. Pokojnik je bio vrlo simpatična i medju drugovima obljebljena ličnost. U službi se je izticao revnošću i točnošću. Vječna mu spomen!

Nove knjige.

Leitfaden für den Waldbau von W. Weise, četvrto izdanje. Berlin, nakladnik: Julius Springer. Cijena K 4·80.

Einrichtung von Viehweiden auf genossenschaftlicher Basis napisao D. M. Augustin, nakladnik Paul Parey, Berlin. Cijena K 1·20.

Oruštvene vijesti.

Izkaz uplaćene članarine I. razreda i upisnine, zatim podupirajućih prinosa i pretplatnina za Šumarski list u razdoblju od I. siječnja do 15. svibnja 1912.

I. Uime dužne i tekuće članarine I. razreda i upisnine uplatiše: Abramović Nikola 10 K, Adamek Ladislav 10 K, Althaler Franjo 10 K, Balicević Ante 15 K, Bauer Vjekoslav 10 K, Benak Vinko 10 K, Boellein Koloman 10 K, Bogoević Tomo 5 K, Bona pl Marino 10 K, Biondić Josip 10 K, Brosig Ljudevit 10 K, Brosig Rudolf 10 K, Bubanj Vjekoslav 10 K, Brausil Makso 5 K, Boor Dragutin 20 K, Berger Asdrubal 10 K, Bujan Josip 10 K, Brnjas Dragutin 10 K, Belanović

Sava 10 K, Benzon I. Krst 10 K, Bisan Josip 13 K, Bokor Robert 10 K, Cesarić Gjuro 10 K, Crnadak Milan 10 K, Čop Andrija 10 K, Čmelik Vilim 10 K, Demetrović Juraj 10 K, Deml Eduard 10 K, Dianovski Pavao 10 K, Dojković Vilim 10 K, Dodig Stevan 10 K, Drenovac Svetozar 10 K, Draženović Ivan 12 K, Fischbach Robert 10 K, Frkić Stjepan 10 K, Fuksa Vaclav 5 K, Fusić Franjo 5 K, Franješ Juraj 10 K, Fay Josip 6 K, Frusić Andro 10 K, Hajek Bogoslav 10 K, Hlavinka Vincenz 20 K, Hohos Ivan 5 K, Hanika Ivan 10 K, Havliček Aleksander 10 K, Helebrand Adolf 10 K, Hosszu Jovan 10 K, Hefner Josip 10 K, Hradil Dragutin 10 K, Heide Josip 10 K, Hankonyi pl. Stjepan 10 K, Horvath Šandor 12 K, Ištaković Blaž 10 K, Jakopec Josip 10 K, Jerbić Ivan 10 K, Janussek Stjepan 5 K, Jovanovac Autun 5 K, Jasić Dušan 5 K, Kadernožka Dragutin 10 K, Kaderžavek Leo 10 K, Kosović Bogoslav 10 K, Kern Ante 10 K, Kundrat Emil 5 K, Krček Izidor 5 K, Krišković Lambert 10 K, Kos Milan 10 K, Kreč Milivoj 10 K, Laksar Dragutin 10 K, Lasmann Dragutin 10 K, Lahner Dragutin 5 K, Langhofer dr. August 10 K, Lepušić Milan 10 K, Lach Gustav 10 K, Larić Jovo 10 K, Ljuština Mihajlo 10 K, Matizović Dragutin 10 K, Maranyi Ivan 10 K, Maraković Rudolf 10 K, Maslek Mile 10 K, Melzsczky pl. Paul 10 K, Markulin Ivan 10 K, Marton Gjuro 5 K, Majstorović Ivan 10 K, Malčić Vatroslav 10 K, Majer Srećko 5 K, Mladenoff Belčov 10 K, Murgić Ivan 20 K, Müller Gjuro 10 K, Marinović Milan 10 K, Madjarević Ivan 10 K, Nagy Vinko 10 K, Neferović Franjo 10 K, Nenadić dr. Gjuro 10 K, Ogrizović Gedeon, 10 K, Odžić Vladimir 10 K, Ostojić Dušan 10 K, Pačnik-Augusijin Vinko 20 K, Peićić Obrad 10 K, Perc Aleksander 10 K, Petrović Lazar 10 K, Peićić pl. Viktor 10 K, Petrović Stevan 10 K, Potočnjak Vjenceslav 10 K, Pleško Bartol 10 K, Prstec Milan 10 K, Prpić Petar 10 K, Puches Franjo 10 K, Pichler Milan 10 K, Petroff Georgi 10 K, Perušić Andrija 10 K, Piršić Vilim 10 K, Popoff dr. Hristo 10 K, Pećina Mihovil 10 K, Resz Antun 5 K, Rosmanith Albert 5 K, Rukavina pl. Rudolf 10 K, Rukavina Josip 10 K, Ružička August 5 K, Sablić Rudolf 10 K, Szentgyörgyi Ljudevit 10 K, Svoboda Bogdan 10 K, Szstromszky Ladislav 5 K, Stanić Jovan 37 K 16 fil., Slapničar Eduard 10 K, Steller Slavoljub 5 K, Simić Stjepan 10 K, Seidel Oskar 10 K, Sekulić Milorad 10 K, Strapajević Gjuro 10 K, Steiner Dragutin 12 K, Šmid Josip 20 K, Šoška Julius 10 K, Šustić Josip 10 K, Tölg Vilim 10 K, Thuransky pl. Béla 5 K, Tropper Ivan 10 K, Trötzer Dragutin 10 K, Tordony Emil 5 K, Tomljenović Ante 20 K, Turkalj Zlatan 20 K, Trivanović Milan 10 K, Ulreich Gyula 10 K, Vidale Jaromir 10 K, Všetečka Vojtjeh 10 K, Vlahović Ilija 10 K, Vučković dr. Vasilije 10 K, Vidmar Vilko 10 K, Weiner Milan 10 K, Zec Dušan 10 K, Zezulka Ivan 10 K, Zwickelsdorfer Ivan 10 K, Zobundjija Milan 10 K, Žerdik Lambert 10 K. Ukupno 1537 K 16 filira.

II. U i m e p o d u p i r a j u ѡ e g p r i n o s a u p l a t i ѡ e : Eltz grof Dragutin 50 K, Vlastelinstvo kneza Odescalchia 20 K. Imovne obćine: brodska 400 K, gjurgjevačka 400 K, križevačka 200 K, gradiška 400 K, petrovaradinska 100 K, II. banska 80 K, slunjska 50 K, ogulinska 50 K. Kr. i slob. gradovi: Zagreb 20 K, Osijek 20 K, Varaždin 20 K, Križevac 20 K, Petrinja 20 K, Požega 20 K. Ukupno 1870 K.

III. U i m e p r e t p l a t n i n e z a Š u m a r s k i l i s t u p l a t i š e :
Kr. šumarsko ravnateljstvo u Zagrebu za 16 područnih šumarija 160 K.
Kr. nadšumarski ured u Vinkovcima za sebe i 9 područnih šumarija 100 K.
Kr. šumarski ured na Sušaku 10 K. Kr. gospod. učilište u Križevcima 12 K.
Šumarska škola u Sarajevu 24 K. Šumarski odjel zem. vlade u Sarajevu
12 K. Šumarska direkcija kr. zem. vlade u Sarajevu 12 K. Ukupno 330 K

U Zagrebu, 18. svibnja 1912.

Ljudevit Szentgyörgyi, blagajnik.

Dopisi uredničtva.

H. z. d. gosp. i šum. činov. Osijek. Oglas za skupštinu primili smo tek dne 8. svibnja t. g. stoga ga nismo mogli u svibanjskom broju objelodaniti

Gg. suradnike upozoravamo ponovno, da nam nije moguće sve sastavke u jednom te istom narednom broju donjeti, jer Š. l. ima svoj određeni objam, kojega uredništvo brez znanja i privole društvenog odbora na svoju ruku, a bez velike potrebe prekoraciti nesmije.

Broj 2597./1912.

Dražba zakupa lovišta „Repaš“

imovne općine gjurgjevačke.

Podpisani gospodarstveni ured razpisuje ovime dražbu lovišta »Repaš«, ležećeg u općini Gola kotara Koprivničkog, u površini od 6519 katastralni jutara, za dne 21. lipnja 1912. u 10 sati do podne uz sljedeće općenite uvjete :

1. Dražbuje se samo pismenim ponudama, koje moraju biti dobro zapečaćene i sa 600 K žaobine u gotovom obložene, a predane u uručbeni zapisnik gospodarstvenog ureda do 10 sati prije podne dne 21. lipnja t. g.

2. Lovište se »Repaš« daje u zakup na 15 godina počam od 1. kolovoza t. g.

3. Dostalac dobiva u zakup prvi sprat lovačke kuće u Repašu uz posebnu godišnju najamninu, kao i k tomu spadajuće nuzprostorije (garažu ili kolnicu, komoru za spremanje divljači)

4. Dostalac dužan je uzeti u zakup susjedna općinska lovišta, koja će imovna obćina gjurgjevačka kupiti pod istu zakupninu, za koju jih ona dostane.

5. Dostalac dužan je položiti jamčevinu u visini jednogodišnje zakupnine u gotovom ili u vrijednostnih papiru.

Posebni dražbeni uvjeti, kao i izkazi lovine u zadnjih 15 godina, naročitu za visoku divljač, mogu se uviditi za vrijeme uredovnih sati kod podписанog ureda u Belovaru i kod šumarije broj VI. u Goli.

Šumsko-gospodarstveni ured imovne općine gjurgjevačke.

U Belovaru, dne 20. svibnja 1912.

Opomena.

Klub hrv. šumarskih akademičara u Zagrebu prije nego se lati skrajnjega sredstva pozivlje još jednom sve dužnike, koji klubu temeljem vlastoručno potpisanih obveznica duguju koju svotu, da taj svoj dug u što skorije vrijeme podpuno podmire. Vrijeme, do kojega su se gg. dužnici obvezali dug namiriti, već je odavna prošlo, a klub zbog svojih potreba i vlastitih obveza dalje čekati ne može i neće, to više, što bi od svojih bivših članova očekivao prije blagohotnih moralnih i materijalnih potpora nego ovakovog neizpunjavanja direktnih obveza. Mislimo, da nije još potrebno navoditi imena cijenj. gg. dužnika, jer će se iz mnogobrojnih, a uzaludnih opomena, svatko sjetiti, da li ga se ovi redci tiču ili ne!

U Zagrebu, 21. svibnja 1912.

P. Polović, predsjednik.

A. Premužić, tajnik.

Broj: 1817./1912.

dne 28. travnja 1912.

Predmet: Španovica z. z. dražba hrastovih stabala.

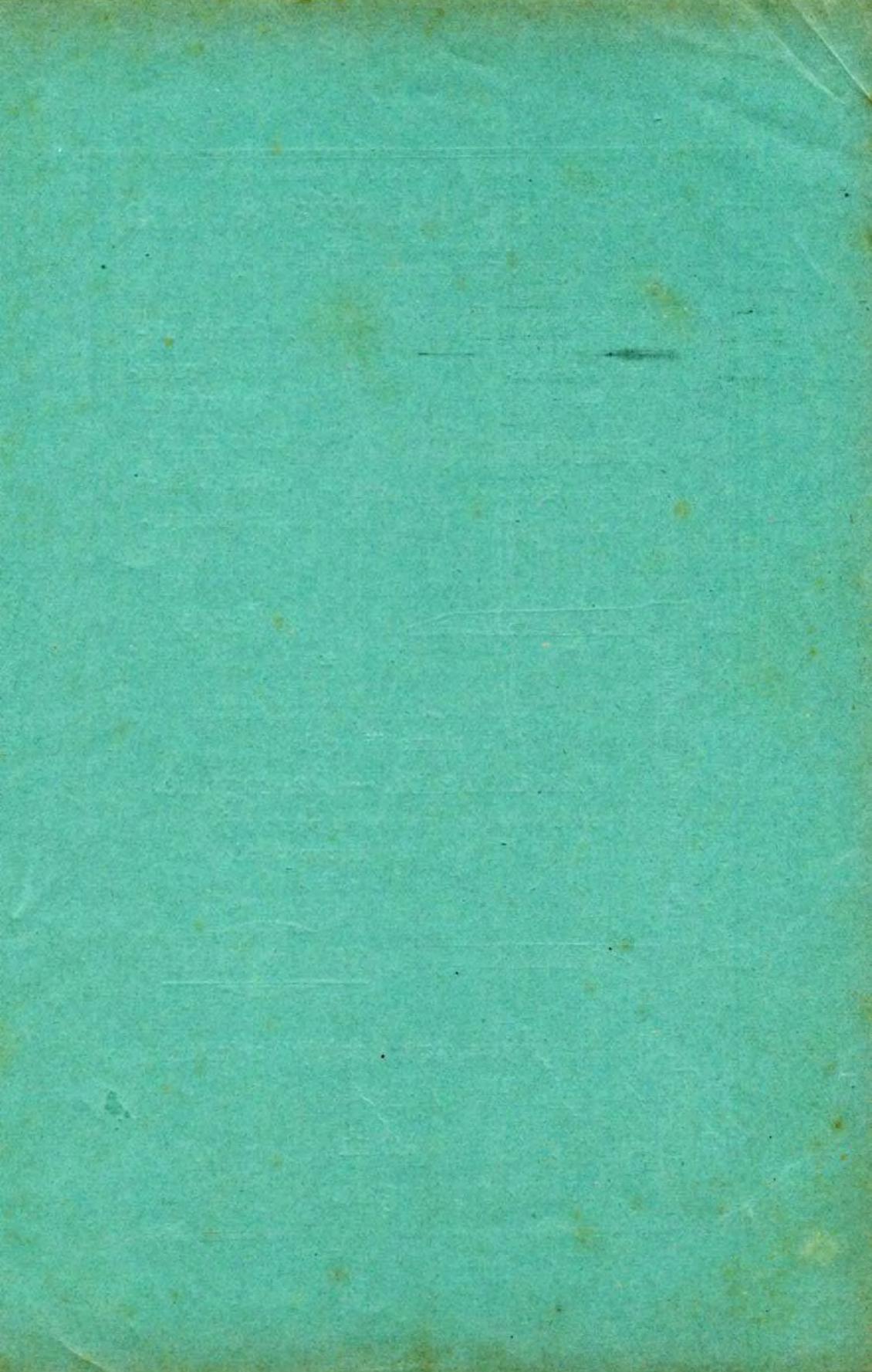
Oglas dražbe hrastovih stabala.

Na temelju naredbe kr. zem. vlade odjela za unutarnje poslove od 3. srpnja 1910. broj 36.391/1910. raspisuje se ovim dražba 2018. hrastovih stabala z. z. Španovica, procjenenih oa 17.073 K 62 filira.

Dražba će se obaviti dne 1. srpnja t. g. u 10 sati prije podne u uredu podpisane oblasti i to isključivo putem pismenih ponuda. Ponudi ima biti priklopljena žabina u iznosu od 10% od isklične cijene.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se dozvati kod šum. izvjestitelja potpisane oblasti četvrtkom i nedjeljom.

Kr. kotarska oblast u Pakracu.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvorski mehaničar
Beč, V. Hartmannagasse 5.

Izrađuje pod jamstvom izvrstne izrade i točne rektifikacije

Bousolne strojeve
sa optičkom distanzijerom.

Mjerače stolove. Perspektiv ravnala.
Letve za nivelliranje. Šumarske bousole.

Promjerke

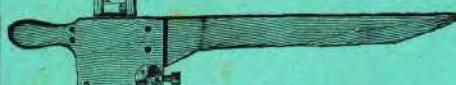
iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce

iz platna ili ocjela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenasanje, crtala kao i sve vrsti matematičkih strojeva i mjerila.

Ilustrovani cjenici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

